

VÉLEMÉNY 05/2026

(az EUMSZ 322. cikke (1)

bekezdésének a) pontja értelmében)

HU

a közös agrárpolitikához a 2028–2034-es időszakban nyújtott uniós támogatás végrehajtására vonatkozó feltételek megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek az iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogram (a továbbiakban: uniós iskolaprogram), az ágazati beavatkozások, (...) az ellátás szükséghelyzetek és súlyos válságok idején való rendelkezésre állására vonatkozó szabályok és a biztosítékok tekintetében történő módosítására irányuló javaslatokról

(COM(2025) 553 és 560 final)

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Uniós költségvetés
2028–2034

Tartalomjegyzék

Bevezetés

01–08 | Bevezetés

01–08 | Miért adjuk ki ezt a véleményt?

01–03 | Jögalap

04–08 | Háttér

09–43 | Főbb megállapítások

10–12 | Uniós hozzáadott érték

13–16 | A kiadási célkitűzések összehangolása az uniós szintű szakpolitikai prioritásokkal

17–23 | A pénzügyi erőforrások elosztása

24–34 | A programok és eljárások egyszerűsítése

25–30 | Jogi architektúra

31–32 | A KAP-beavatkozások kialakítása

33 | A beavatkozások végrehajtásának irányítása

34 | A beavatkozások irányítása és pénzügyi szabályai

35–40 | A felhasznált források megfeleltetése, átláthatósága, elszámoltathatósága és nyomonkövethetősége

41–42 | Teljesítménymérési keret

43 | A Számvevőszék ellenőrzési megbízatása

44–87 | Egyedi kérdésekkel kapcsolatos észrevételek

44–73 | Javaslat a KAP végrehajtásáról szóló rendelethez

45 | A KAP-ra vonatkozó nemzeti ajánlások és a KAP irányítása (2. cikk)

46–51 | Felelősségteljes gazdaságvezetés (3. cikk)

52–71 | KAP-beavatkozások

72 | Generációs megújulás (15–16. cikk)

73 | Adatkormányzás (21. cikk)

74–87 | A közös piacszervezésről szóló rendelet módosítására irányuló javaslat

75–77 | Uniós iskolaprogram

78–81 | Ágazati beavatkozások

82–84 | Az ellátás rendelkezésre állása szükséghelyzetek és súlyos válságok idején

85–87 | A mezőgazdasági termelőknek nyújtott válságtámogatás (az Alapról szóló javaslat 38. cikke)

Mellékletek

I. melléklet. A véleményben hivatkozott számvevőszéki kiadványok jegyzéke

II. melléklet. Javasolt változtatások és észrevételek

III. melléklet. Háttér-információ

Jogsabályi keret

KAP-beavatkozások

Feltételeesség

Uniós iskolaprogram

Rövidítések

Glosszárium

Bevezetés

Miért adjuk ki ezt a véleményt?

Jogalap

- 01** Az Európai Bizottság 2025. július 16-án a 2028–2034-es időszakra szóló többéves pénzügyi keretre vonatkozó jogalkotási csomag részeként javaslatokat terjesztett elő a következőkre:
- a közös agrárpolitikához a 2028–2034-es időszakban nyújtott uniós támogatás végrehajtására vonatkozó feltételek megállapításáról szóló rendelet¹ (KAP-javaslat); és
 - az 1308/2013/EU rendeletnek az iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogram (a továbbiakban: uniós iskolaprogram), az ágazati beavatkozások, a fehérjeágazat létrehozása, a kenderre vonatkozó követelmények, a sajtra, a fehérjenövényekre és a hústra vonatkozó forgalmazási előírások lehetősége, a kiegészítő behozatali vámok alkalmazása, az ellátás szükséghelyzetek és súlyos válságok idején való rendelkezésre állására vonatkozó szabályok és a biztosítékok tekintetében történő módosításáról szóló rendelet (közös piacszervezésről szóló (CMO) javaslat)².

¹ COM(2025) 560.

² COM(2025) 553.

- 02** Az Európai Unió Tanácsa 2025. október 6-án, az Európai Parlament pedig 2025. december 17-én konzultációt indított az Európai Számvevőszékkel, és felkérte, hogy nyilvánítson véleményt a KAP-javaslatról, amely az ágazati beavatkozások és az uniós iskolaprogram tekintetében a közös piacszervezésről szóló javaslatra is hivatkozásokat tartalmaz.
- 03** Intézményi megbízatásunkkal ([az EUMSZ 322. cikke \(1\) bekezdésének a\) pontja](#)) összhangban ezt a véleményt azért adjuk ki, hogy a KAP javasolt módosításainak kialakításával, pénzügyi végrehajtásával, ellenőrzési környezetével és lehetséges kockázataival kapcsolatos észrevételeinken keresztül támogassuk a jogalkotási folyamatot. Az [I. melléklet](#) felsorolja az e véleményben hivatkozott számvevőszéki kiadványokat.

Háttér

- 04** A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a KAP szabályozza az Unió legnagyobb kiadási programját és szinte az összes uniós mezőgazdasági közkiadást. A Bizottság azt javasolja, hogy – a KAP 1962-es létrehozása óta először – ne legyen külön mezőgazdasági alap. A KAP [a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó új Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap](#) (a továbbiakban: az Alap) részét képezné, amely egyesíti a megosztott irányítás keretében előzetesen elkülönített nemzeti pénzügyi keretösszegekkel rendelkező valamennyi szakpolitika finanszírozását. Ezeket a szakpolitikákat az Alap keretében nemzeti és regionális partnerségi terveken keresztül hajtánák végre.
- 05** A Bizottság egy sor jogalkotási javaslatban ([III. melléklet](#)) ismerteti a 2028–2034-es KAP-ra vonatkozó rendelkezéseket. A KAP-ra és a közös piacszervezésre vonatkozó javaslatok például meghatározzák a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe foglalandó fő KAP-beavatkozások végrehajtásának feltételeit. Az Alapra vonatkozó javaslat rendelkezéseket tartalmaz a szakpolitikai célkitűzésekkel, a nemzeti és regionális partnerségi tervek követelményeivel, az irányítási intézkedésekkel, valamint a KAP-beavatkozásokra és a megosztott irányítás alá tartozó egyéb intézkedésekre vonatkozó irányítási és pénzügyi szabályokkal kapcsolatban. A [teljesítménykeretre](#) vonatkozó javaslat egyetlen új rendszerbe integrálja a KAP intézkedéseit a kiadások nyomon követése és az uniós költségvetés teljesítményének figyelemmel kísérése érdekében.

- 06** E javaslatok általános hatása az lenne, hogy a 2023–2027-es KAP teljesítési modelljének módosított változatát beépítenék a megosztott irányítás alá tartozó uniós alapok szélesebb keretébe. A javaslatok KAP-pal kapcsolatos rendelkezéseinek célja továbbá annak biztosítása, hogy a Bizottság [mezőgazdaságra és élelmiszer-ágazatra vonatkozó jövőképében](#)³ meghatározott prioritások és kérdések visszaköszöjenek a nemzeti és regionális partnerségi tervekben.
- 07** 2025 novemberében az EUMSZ 324. cikkének megfelelően találkozóra került sor a Parlament és a Bizottság elnöke, valamint a Tanács elnöksége között⁴, ahol megállapodtak abban, hogy az Alapról szóló javaslat bizonyos rendelkezéseit áthelyezik a KAP-javaslatba. Ezt a megállapodást („intézményközi megállapodás”) a Tanács elnöksége még nem hajtotta végre.
- 08** Ez a vélemény értékeli a KAP-ra vonatkozó javaslatot, a közös piacszervezésről szóló javaslat egyes idevágó rendelkezéseit, valamint az Alapra vonatkozó javaslat KAP-hoz kapcsolódó elemeit. Kiemeljük a szövegben az Alapra vonatkozó javaslat azon rendelkezéseit, amelyekről megállapodás született, hogy átkerülnek a KAP-rendeletbe (**07.** bekezdés).

³ COM(2025) 75.

⁴ A Bizottság elnökének [beszéde](#) az EP 2025 november 12-i plenáris ülésén.
[Az EP tájékoztatója](#): Vita a 2028–2034-es költségvetés architektúrájáról és irányításáról, 2025 november 12–13.

Főbb megállapítások

09 Véleményünkben több lényeges megállapítást is megfogalmazunk. Ezeket az alábbi [1. háttérmagyarázatban](#) soroljuk fel, majd a következőkben részletesebben is kifejtjük.

1. háttérmagyarázat

A vélemény főbb megállapításai

- A bonyolult tervezési szabályok a KAP összetettebb jogi felépítésével együtt azzal a kockázattal járnak, hogy bizonytalanságot teremtenek a tagállamok számára, csökkentik a kiszámíthatóságot a kedvezményezettek számára, és késleltetik a pénzeszközök kifizetését, így végső soron a Bizottság kinyilvánított egyszerűsítési célja ellen hathatnak.
- A tagállamok számára biztosított nagyobb rugalmasság – amellet, hogy testre szabottabb megközelítést tesz lehetővé – nem veszélyeztetheti a KAP „közös” elemeit, mivel ez egyenlőtlen versenyfeltételekhez vezethet a mezőgazdasági termelők számára, és negatívan befolyásolhatja a tisztességes versenyt és a belső piac működését. E kockázat csökkentése érdekében a Bizottságnak eredményesen kell betöltenie megerősített irányító szerepét.
- További bizonytalanság származhat abból, hogy a KAP-finanszírozás teljes összege csak a nemzeti és regionális partnerségi tervek elfogadását követően válik ismertté. A kedvezményezettek számára ez a tervezés szakaszában kiszámíthatatlanná teheti, hogy mennyi finanszírozásra számíthatnak. Nehézséget jelenthet az is, hogyan lehet a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret KAP-kiadásait összevetni a következő többéves pénzügyi keret szerinti potenciális előirányzatokkal.
- Bizonytalanságot teremt és következtetlenséghez vezethet a tagállamok között, ha nem egyértelmű, hogy mely KAP-beavatkozásoknak kell outputokon alapulniuk, és melyeknek mérföldköveken és célokon. Úgy véljük, hogy az elszámoltathatóságot és a nyomonkövethetőséget akkor is biztosítani kell, ha a beavatkozások mérföldköveken és célokon alapulnak. A számláktól a kedvezményezettekig tartó nyomonkövethetőség szükséges feltétele annak, hogy a Számvevőszék gyakorolni tudja megbízatását.

- Üdvözlendő az az intézményközi megállapodás (az EUMSZ 324. cikke), amely a mezőgazdasággal és a vidékfejlesztéssel kapcsolatos rendelkezéseket az Alapból a KAP-rendeletbe helyezi át. Véleményünk szerint a társjogalkotók a KAP teljességének és közös jellegének további megerősítése érdekében fontolóra vehetnék más releváns rendelkezések áthelyezését is.

Uniós hozzáadott érték

- 10** Megjegyezzük, hogy a 2025 júliusában előterjesztett jogalkotási javaslatok egyike sem tartalmazza az uniós hozzáadott érték uniós kiadási programokra alkalmazandó általános meghatározását, ami véleményünk szerint egy elszalasztott lehetőség⁵. Az Alapra vonatkozó javaslat⁶ kimondja, hogy az összes előzetesen elkülönített nemzeti keretösszeg egyetlen, konkrét kihívásokkal foglalkozó uniós alapba történő összevonása iránymutatásul szolgál majd a tagállamok számára ahhoz, hogy ott költsék el a forrásokat, ahol ez eredménnyel jár és a legnagyobb uniós hozzáadott értéket teremtheti.
- 11** Véleményünk szerint a KAP-kiadások uniós hozzáadott értéke attól függ, hogy azokat olyan, uniós szintű kihívásokat kezelő beavatkozások finanszírozására használják-e fel, amelyeket kizárólag nemzeti finanszírozással nem lehetne ugyanolyan eredményesen kezelni. A fő kihívások közé tartozik a következők biztosítása⁷:
- tisztességes versenyen alapuló rendszer és következetes szabályok a mezőgazdasági termelők számára a nyitott egységes piacon;
 - a mezőgazdasági támogatás közös kerete, amely nem torzítja és nem aprózza szét a belső piacot, valamint a pénzügyi források stratégiai felhasználása, amely a mezőgazdasági termelők méltányos jövedelmének biztosítására összpontosít;
 - megerősített és garantált élelmiszer-biztonsági rendszer, még válságok esetén is;
 - a környezet, az éghajlat és a biológiai sokféleség, valamint az élelmiszer-ellátással kapcsolatos know-how összehangolt védelme.

⁵ A 03/2025. sz. áttekintés 1. háttérmagyarázata.

⁶ Indokolás, valamint (7) és (10) preambulumbekzdés.

⁷ A 23/2019. sz. különjelentés, a 16/2021. sz. különjelentés, a 09/2023. sz. különjelentés és a 20/2024. sz. különjelentés.

- 12** A KAP-beavatkozásoknak hozzá kell járulniuk a szakpolitika célkitűzéseinek eléréséhez, és azokat a nemzeti és regionális partnerségi tervek e célra szolgáló fejezetében kell meghatározni. Az Alapra vonatkozó javaslat kiemelt fontosságú eleme, hogy nagyobb felelősséget ruházzon a tagállamokra beavatkozásaik oly módon történő megtervezésében, hogy a kiadásokat a mezőgazdasági ágazatuk előtt álló sajátos kihívásokra összpontosítsák. Ez azt jelenti, hogy a KAP uniós hozzáadott értéke nagymértékben függ attól, hogy a tagállamok hogyan élnek a rugalmasságukkal. A Bizottságnak eredményesen kellene irányítania ezeket a döntéseket annak érdekében, hogy közös, koherens és összehangolt megközelítést biztosítson a prioritások kezelésére és a pénzügyi források elosztására a nemzeti és regionális partnerségi tervekben.

A kiadási célkitűzések összehangolása az uniós szintű szakpolitikai prioritásokkal

- 13** A KAP kiadási célkitűzéseit az Alapra vonatkozó javaslat tartalmazza. Úgy véljük, hogy az Alapról szóló javaslat 2. cikkében foglalt általános célkitűzések összhangban vannak az EUMSZ III. címében felsorolt célkitűzésekkel. Megjegyezzük továbbá, hogy a KAP-támogatás egyedi célkitűzései (az Alapról szóló javaslat 3. cikke) összhangban vannak a Bizottság [mezőgazdaságra és élelmiszer-ágazatra vonatkozó jövőképében](#) meghatározott kiemelt területekkel, amelynek célja, hogy a mezőgazdasági termelők számára vonzóbbá, továbbá versenyképesebbé, reziliensebbé és fenntarthatóbbá tegye az ágazatot, és támogassa az életteli vidéki területek kialakulását⁸.
- 14** E prioritásoknak a KAP-kiadásokon keresztül történő kezelésére javasolt legfontosabb eszközök a következők:
- a KAP „zöldítési struktúrájának” átalakítása annak érdekében, hogy több jutalom és kevesebb követelmény vonatkozzon az agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai célokhoz hozzájáruló tevékenységekre ([46–51. bekezdés](#));
 - nagyobb mozgástér biztosítása a tagállamok számára ahhoz, hogy a fő KAP-beavatkozásokat a leginkább rászoruló mezőgazdasági termelői csoportokra, gazdálkodási típusokra és földrajzi területekre összpontosítsák ([52. és 56. bekezdés](#));
 - a fiatal mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás koordinálása egy „kezdőcsomag” bevezetésével a nemzeti generációs megújulási stratégiák részeként ([72. bekezdés](#)).

⁸ COM(2025) 75.

- 15** A tagállamok és a Bizottság közösen felelnek azon egyedi KAP-célkitűzésekkel és -prioritásokkal kapcsolatos kihívások azonosításáért, amelyekkel a tagállamoknak a nemzeti és regionális partnerségi terveik elkészítése és módosítása során foglalkozniuk kell. A KAP-ra és az Alapra vonatkozó javaslatok célja, hogy rugalmasságot biztosítsanak a tagállamok számára az elérendő eredmények és a terveikben elkülönítendő források meghatározásában anélkül, hogy konkrét célértékeket határoznának meg a KAP számára.
- 16** Bár nyugtázzuk, hogy a javaslat megerősíti a Bizottságnak a KAP irányításában betöltött szerepét⁹, nem világos, hogy a Bizottságnak milyen alapon kellene gyakorolnia a nemzeti ajánlások megfogalmazására vonatkozó hatáskörét (45. bekezdés). Véleményünk szerint jobban fel lehetne használni indikatív célokat a tagállami tervezés irányítására és a bizottsági ajánlások megalapozására annak biztosítása érdekében, hogy a kiadási célkitűzések összhangban legyenek az uniós szintű KAP-prioritásokkal. Ezzel összefüggésben megjegyezzük, hogy a tagállamok felkérést kapnak arra, hogy a mezőgazdaságra elkülönített összegük legalább 6%-át fordítsák a [generációs megújulási stratégiára](#)¹⁰.

A pénzügyi erőforrások elosztása

- 17** A 2028–2034 közötti időszakra javasolt többéves pénzügyi keret jelentős strukturális változást hoz a KAP finanszírozásában. Az Alapra vonatkozó javaslat megszünteti a KAP hagyományos „kétpilléres struktúráját”, amely különválasztotta a mezőgazdasági termelőknek és az élelmiszer-termelésnek nyújtott támogatást (I. pillér – EMGA) a vidékfejlesztési támogatástól (II. pillér – EMVA). Az Alapra vonatkozó javaslat értelmében a korábban az EMGA vagy az EMVA által finanszírozott valamennyi beavatkozástípus átkerül a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe. A 2023–2027-es KAP stratégiai tervekben nem szereplő három beavatkozás (az uniós iskolaprogram, a legkülső régiók és a kis égei-tengeri szigetek kapcsán) és két új beavatkozás (mezőgazdasági helyettesítési szolgáltatások és válságtámogatás) szintén a nemzeti és regionális partnerségi tervekben fog szerepelni. A [III. melléklet 2. ábrája](#) áttekintést nyújt a KAP-finanszírozás strukturális változásairól.
- 18** A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a jövedelemtámogatást és az ágazati beavatkozásokat fedező EMGA felső határa 291,1 milliárd euró volt (folyó áron). Az Alapra vonatkozó javaslat folyó áron 293,7 milliárd euró¹¹ (2025-ös áron

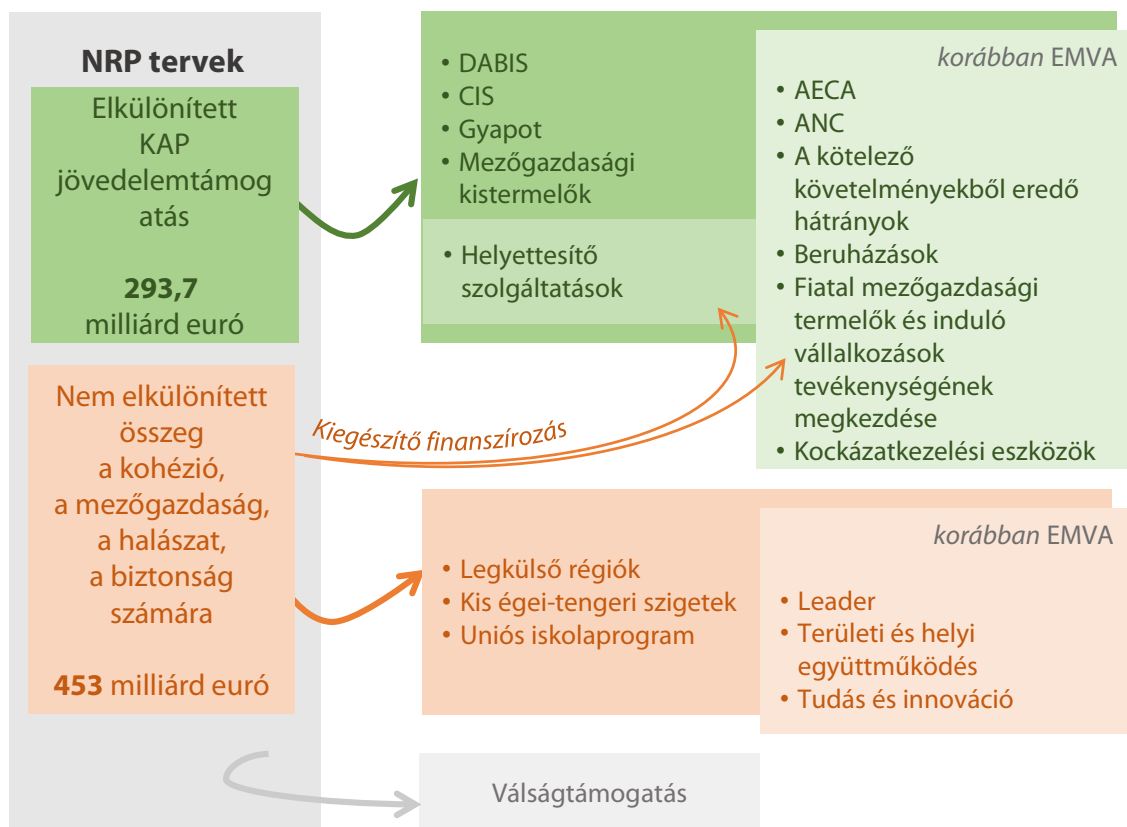
⁹ Az Alapra vonatkozó javaslat 22. cikke (2) bekezdésének b) pontja és a KAP-javaslat 2. cikke.

¹⁰ COM(2025) 872.

¹¹ Az Alapról szóló javaslat 10. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontja, csökkentve a közös halászati politikára elkülönített 2,0 milliárd euró összeggel.

259,2 milliárd euró) minimális költségvetési allokációt állapítana meg a mezőgazdasági termelőknek nyújtott KAP jövedelemtámogatási beavatkozásokra (az „elkülönített” összeg). Megjegyezzük, hogy ennek az elkülönített összegnek nemcsak a jövedelemtámogatást és az ágazati beavatkozásokat kellene fedeznie, hanem a korábbi EMVA-beavatkozások többségét is¹². Más KAP-beavatkozásokat, például a LEADER-t, a legkülső régiók támogatását (POSEI) és az uniós iskolaprogramot a nem elkülönített összegből finanszíroznák. A tagállamok a nem elkülönített összegből további finanszírozást is rendelhetnek a legnagyobb jelentőségű, elkülönített finanszírozású beavatkozásokra¹³ (1. ábra).

1. ábra. | A KAP a nemzeti és regionális partnerségi terveken belül (folyó ábrakon)

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat 10. cikke és a Bizottság tájékoztatója alapján.

19 Ezek a változások megnehezítik a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret szerinti teljes KAP-kiadás összehasonlítását a 2028–2034-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben javasolt kiadásokkal, továbbá a tervezett KAP-kiadások csak akkor válnak ismertté, miután a Tanács elfogadta a nemzeti és regionális partnerségi

¹² Az (EU) 2021/2115 rendelet 70–72. cikke és 75–76. cikke.

¹³ *Member States allocation*, az Európai Bizottság tájékoztatója (2025. július) és *The CAP within the NRPP Fund 2028–2034*, az Európai Bizottság tájékoztatója (2025. szeptember).

terveket. Megjegyezzük, hogy a Parlament és a Bizottság elnökének, valamint a Tanács elnökségének 2025. novemberi ülését követően egy vidéki területi intézkedésekre szánt nem elkülönített összeg 10%-ának (folyó áron legalább 48,7 milliárd euró) megfelelő „vidékfejlesztési célt” javasoltak annak érdekében, hogy iránymutatást adjanak a pénzügyi források tagállamok általi felosztásához. Megjegyezzük továbbá, hogy az EU–Mercosur megállapodással összefüggésben a Bizottság azt javasolta, hogy a tagállamok 2028-tól folyó árakon mintegy 45 milliárd euróhoz férjenek hozzá a rugalmassági összegből¹⁴ a mezőgazdasági termelők és a vidéki közösségek igényeinek kezelése érdekében.

- 20** Bár a kétpilléres struktúrát megszüntették, a teljes mértékben finanszírozott és a társfinanszírozott beavatkozások közötti különbségtétel továbbra is fennáll. Az Alapra vonatkozó javaslat 20. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy négy beavatkozástípust (DABIS, CIS, valamint a gyapotra és mezőgazdasági kistermelőkre irányuló támogatások) 100%-ban az uniós költségvetésből kell finanszírozni. Minden egyéb elkülönített beavatkozáshoz (ezek főként a jelenlegi KAP vidékfejlesztési intézkedései és ágazati beavatkozásai) és az uniós iskolaprogramhoz¹⁵ az összes támogatható közkiadás 30%-ának megfelelő minimális nemzeti hozzájárulás szükséges. Az Alapról szóló javaslat 20. cikke azt az új követelményt is bevezeti, hogy a KAP-nak régiótípusonként differenciált minimális nemzeti hozzájárulási arányokat kell alkalmaznia (2. ábra) valamennyi nem elkülönített KAP-beavatkozásra – kivéve az uniós iskolaprogramot –, valamint az elkülönített összeget meghaladó jövedelemtámogatás finanszírozására.
- 21** Azon KAP-beavatkozások esetében, amelyekhez nemzeti hozzájárulás szükséges, eltérő alapon kell kiszámítani a hozzájárulást aszerint, hogy a finanszírozás elkülönített vagy nem elkülönített KAP-forrásokból származik-e. Előbbi esetben a nemzeti hozzájárulást a közkiadás arányában, utóbbi esetben a becsült költségek alapján kell kiszámítani, ami fokozza az összetettséget.
- 22** A pénzügyi források felosztását szintén befolyásolja, hogy a beavatkozások kötelezőek vagy önkéntesek-e a tagállamok számára. A tagállami terveknek tartalmazniuk és társfinanszírozniuk kell néhány olyan beavatkozást, amelyeket az elkülönített összeg nem fedez, míg más, az elkülönített összeg által fedezett beavatkozások önkéntesek lesznek. A 2. ábra áttekintést nyújt a beavatkozások hozzájárulási arányairól, és bemutatja, hogy azok kötelezőek vagy önkéntesek-e.

¹⁴ Az Alapra vonatkozó javaslat 14. cikkének (2) bekezdése.

¹⁵ Az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (4), (6) és (8) bekezdése.

2. ábra. | A javasolt KAP-beavatkozások jellemzői*

	A hozzájárulás mértéke	Beavatkozástípusok	kötelező	Önkéntes
293,7 milliárd euró Elkülönítés	100 % EU	a) Degresszív területalapú jövedelemtámogatás (DABIS)	✓	
		b) Termeléstől függő jövedelemtámogatás (CIS)	✓	
		c) Gyapottámogatás: BG EL, ES, PT	✓	
		g) Mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatás	✓	
	Az elkülönített összegben belül a nemzeti hozzájárulás legalább 30%-a Minimális nemzeti hozzájárulás a nem elkülönített összegből származó kiegészítő finanszírozáshoz: 15% a kevésbé fejlett régiók esetében 40% az átmeneti régiók esetében 60% a fejlettebb régiók esetében	d) Hátrányos természeti adottság és egyéb területspecifikus hátrányok okán nyújtott támogatás (ANC)	✓	
		e) Az egyes kötelező követelményekből eredő hátrányokkal kapcsolatos támogatás		✓
		f) Agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedések (AECA)	✓	
		h) Kockázatkezelési eszközök	✓	
		i) Beruházások a mezőgazdasági termelők és az erdőtulajdonosok számára	✓	
		j) Fiatal mezőgazdasági termelők, új mezőgazdasági termelők, vidéki vállalkozások és induló vállalkozások tevékenységének megkezdéséhez nyújtott támogatás	✓	
		k) Mezőgazdasági helyettesítési szolgáltatások támogatása		✓
		r) Ágazati beavatkozások**	✓	✓
Nem elkülönített	Minimális nemzeti hozzájárulás: 15% a kevésbé fejlett régiók esetében 40% az átmeneti régiók esetében 60% a fejlettebb régiók esetében	l) LEADER program	✓	
		m) A tudásmegosztás és az innováció támogatása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben	✓	
		n) Területi és helyi együttműködési kezdeményezések		✓
		o) A legkülső régiókban végrehajtott beavatkozások: FR, ES, PT	✓	
		p) A kisebb égei-tengeri szigeteken végrehajtott beavatkozások: EL		✓
		s) Válságtámogatás		✓
	A nemzeti hozzájárulás 30%-a	q) Uniós iskolaprogram	✓	

** ágazattól függően

* A zárójelben lévő betűk megfelelnek a KAP-javaslat 5. cikkének (1) bekezdésében használt betűknek.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság javaslatai alapján.

- 23** Megjegyezzük, hogy a Bizottság nem nyújtott be elemzést arról, hogy a javaslatok hogyan befolyásolhatják az uniós és nemzeti források tagállamok általi felosztását a különböző beavatkozástípusok között. A javasolt változtatások mértéke és a tagállamok számára a nemzeti és regionális partnerségi terveik elkészítése során biztosított rugalmasság miatt nagyon nehéz reális becsléseket adni a javaslatoknak a pénzügyi források tagállamok általi felosztására gyakorolt várható hatásáról¹⁶.

A programok és eljárások egyszerűsítése

- 24** A Bizottság hangsúlyozta, hogy a javaslatok előterjesztése előtt egyszerűsítés révén csökkenteni kell az uniós kiadások bonyolultságát és merevségét¹⁷, és hogy a KAP-nak „alapvető szakpolitikai célkitűzéseken és célzott szakpolitikai követelményeken” kell alapulnia, „miközben további felelősséget és elszámoltathatóságot biztosít a tagállamok számára azzal kapcsolatban, hogy miként érik el ezeket a célkitűzéseket”¹⁸. Az alábbiakban megvizsgáljuk, hogy ez az egyszerűsítési megközelítés hogyan nyilvánul meg a KAP jogi architektúrájában, teljesítési modelljében, irányítási rendszerében, valamint gazdálkodási és pénzügyi szabályaiban uniós, nemzeti és kedvezményezett szempontból.

Jogi architektúra

- 25** Bár az összeg és a KAP jogi keretének részletessége csökkent, megjegyezzük, hogy a különböző KAP-beavatkozásokra vonatkozó egyedi rendelkezések három javasolt rendelet között oszlanak meg (**3. ábra**). Elismerjük azt a kiindulási alapot, hogy az uniós iskolaprogramot és az ágazati beavatkozásokat teljes mértékben be kell építeni a közös piacszervezésről szóló rendeletbe, mivel ezek a mezőgazdasági piacokba való beavatkozás eszközei. Hasonlóképpen megértjük, hogy miért kell bevonni a legkülső régiókat és a területi együttműködési kezdeményezéseket az Alapra vonatkozó javaslatba, mivel azok több szakpolitikából (mezőgazdaság, vidéki térségek, halászat és kohézió) is kaphatnak támogatást. Úgy véljük azonban, hogy ez gyengíti a KAP teljességét, és a végrehajtási szabályok túlburjánzása miatt bonyolultabbá teszi annak irányítását.

¹⁶ Régnier, E., Catallo, A., Aubert, P.-M. (2025). *European Financial Framework 2028–2034: Key issues for the agricultural sector, Issue Brief No 05/25*.

¹⁷ A Bizottság közleménye: „A következő többéves pénzügyi kerethez vezető út” – [COM\(2025\) 46](#).

¹⁸ A Bizottság közleménye: „Jövőkép a mezőgazdaság és az élelmiszer-ágazat számára” – [COM\(2025\) 75](#).

3. ábra. | A KAP-beavatkozások javasolt jogalkotási architektúrája*

* A zárójelben lévő betűk megfelelnek a KAP-javaslat 5. cikkének (1) bekezdésében használt betűknek.

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság jogalkotási javaslatai alapján.

- 26** Tudomásul vesszük azt az intézményközi megállapodást (07. bekezdés), amely szerint a mezőgazdaságra vonatkozó fogalommeghatározásokról és az Alapra vonatkozó javaslatban szereplő egyes KAP-beavatkozások végrehajtásáról szóló cikkeket át kell helyezni a KAP-rendeletbe. Ezt pozitív fejleménynek tartjuk, mivel koherensebbé tenné a KAP jogi keretét. Véleményünk szerint a társjogalkotók fontolóra vehetnék az Alapra vonatkozó javaslat egyéb, kifejezetten a KAP-hoz kapcsolódó rendelkezéseinek – például a felelősségteljes gazdaságvezetés ellenőrzési rendszerének (62. cikk) és az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszernek (70. cikk) – a KAP-rendeletbe való beépítését, ami tovább erősítené a szakpolitika teljességét.
- 27** Amint azt a Bizottság is kifejti¹⁹, a KAP-ra vonatkozó rendelkezéseket „drasztikusan csökkentették”, hogy azok kevésbé legyenek bonyolultak és így nagyobb rugalmasságot biztosítsanak a tagállamok számára a beavatkozások tervezése és végrehajtása során. E megközelítés keretében a beavatkozások fő jellemzőit – például a támogathatósági feltételeket – a nemzeti és regionális partnerségi tervben kell meghatározni, majd azokat nemzeti szabályokon keresztül kell végrehajtani. A 2023–2027-es KAP ellenőrzése során szerzett tapasztalataink alapján ebben látunk némi kockázatot.
- 28** Először is nincs garancia arra, hogy a tagállamok gondoskodnának a szükségtelen bonyolultság elkerüléséről a mezőgazdasági termelők vagy a kifizető ügynökségek számára. Például az ökörendszerek 2023–2027-es időszakban történő bevezetése a szabálytalanságok növekedéséhez vezetett a tagállami hatóságok által elkövetett adminisztratív hibák miatt²⁰.
- 29** Másodszor, a tagállamok nagyobb rugalmasságot kapnak az olyan kulcsfogalmak meghatározásában, mint az „aktív mezőgazdasági termelő” vagy a „mezőgazdasági kistermelő”, amelyek elengedhetetlenek annak biztosításához, hogy következetesen hajtsák végre a KAP-beavatkozásokat a tagállamokban. Az ilyen fogalommeghatározásokra vonatkozó egyértelmű közös keret hiánya egyenlőtlen versenyfeltételeket teremthet a mezőgazdasági termelők között, és negatívan befolyásolhatja a tisztességes versenyt és a belső piac működését. Emellett megnehezítheti az adatok érvényes uniós szintű összesítését is. Véleményünk szerint az aktív mezőgazdasági termelő fogalmának meghatározását javasló intézményközi megállapodás (07. bekezdés) pozitív fejlemény, amely rávilágít egy fontos hiányosságra (2. háttérmagyarázat).

¹⁹ A KAP-javaslat indokolása.

²⁰ A 2024. évi éves jelentés 1.21., 1.26., 7.18. és 7.22. bekezdése.

2. háttérmagyarázat

Az „aktív mezőgazdasági termelő” meghatározására szolgáló közös keret hiánya a 2028–2034-es jogalkotási javaslatokban

A 2023–2027-es KAP keretében (az (EU) 2021/2115 rendelet 4. cikkének (5) bekezdése) a tagállamok KAP stratégiai terveinek oly módon kell meghatározniuk az aktív mezőgazdasági termelő fogalmát, „hogyan azzal biztosítani lehessen, hogy csak olyan természetes vagy jogi személyek, vagy természetes és jogi személyek olyan csoportjai kaphassanak támogatást, akik, illetve amelyek legalább *minimális* szintű mezőgazdasági tevékenységet végeznek”.

A Bizottság javaslataiban az „aktív mezőgazdasági termelő” fogalommeghatározását törölték, annak ellenére, hogy az szerepel az Alapra vonatkozó javaslat (44) preambulumbekkezdésében. Ehelyett a tagállamoknak terveikben meg kell határozniuk a „fő mezőgazdasági tevékenység” fogalmát (a (45) preambulumbekkezdés és a 4. cikk (3) bekezdésének c) pontja).

Forrás: Európai Számvevőszék, a Bizottság javaslatai alapján.

- 30** Harmadszor, míg a rendeletek rendelkezései közvetlenül alkalmazandók, a nemzeti és regionális partnerségi tervek rendelkezéseit nemzeti szabályokon keresztül kell végrehajtani, amelyeket csak a tervek elfogadását követően lehet elfogadni. Ha az uniós jogalkotási javaslatokat és a nemzeti és regionális partnerségi terveket nem fogadják el időben, fennáll a kockázata annak, hogy a kedvezményezetteknek történő kifizetések késedelmet szenvednek.

A KAP-beavatkozások kialakítása

- 31** Az Alapra és a KAP-ra vonatkozó javaslatok viszonylag kevés változást vonnak maguk után a tagállamok rendelkezésére álló KAP-beavatkozástípusok tekintetében, ami a nemzeti hatóságok és a kedvezményezettek stabilitása szempontjából pozitív. Csak egy teljesen új beavatkozástípust – a mezőgazdasági helyettesítési szolgáltatásokat – illesztettek be, számos beavatkozást pedig összevontak. A degresszív területalapú jövedelemtámogatási beavatkozás (DABIS) három jövedelemtámogatási beavatkozást fog összevonni a 2023–2027-es KAP keretében (52–55. bekezdés), de nem egyértelmű, hogy ez egyszerűbb lesz-e a nemzeti hatóságok és a kedvezményezettek számára. A KAP „zöldítési struktúrája” keretében végrehajtott beavatkozásokat illetően meg kell jegyeznünk, hogy az ökörendszerek és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó agrár-környezetvédelmi intézkedések összevonása lehetőséget kínál az egyszerűsítésre (2. ábra), ahol fontos lesz, hogy a

tagállamok levonják a tanulságokat az ökörendszerek bevezetéséből²¹. Megjegyezzük továbbá, hogy jelentős változások történtek a legkülső régiókra irányuló beavatkozásban, amelyre az Alapra vonatkozó javaslat szintén kiterjed (**3. háttérmagyarázat**).

3. háttérmagyarázat

A legkülső régiókra irányuló beavatkozás az Alapra vonatkozó javaslatban

A 2028–2034-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a Bizottság azt javasolja, hogy a legkülső régiók egyedi mezőgazdasági programjait (POSEI) integrálják az új Európai Alap által meghatározott egységes programozási megközelítésbe.

Az Alapra irányuló javaslat a POSEI programot egy külön VI. címbe foglalja bele, amely nemcsak a mezőgazdaságra, hanem a kohézióra és a halászatra vonatkozó szabályokat is tartalmaz, és hatályon kívül helyezi a jelenlegi rendeletet²².

Az Alapra vonatkozó javaslat továbbra is egyedi rendelkezéseket tartalmaz az emberi fogyasztás vagy feldolgozás szempontjából, illetve mezőgazdasági inputanyagként alapvető fontosságú termékekkel való ellátás biztosítása érdekében. Ugyanakkor már nem írja elő, hogy a gazdasági előnyt tovább kell adni a végfelhasználóknak (azaz a fogyasztóknak vagy a mezőgazdasági termelőknek). Bár találtunk problémákat a mechanizmus működésében²³, a mechanizmus hiányában jogtalan előnyök alakulhatnak ki az ellátási láncban.

Pozitívan értékeljük az Alapra vonatkozó javaslat 48. cikkének (4) bekezdésében szereplő új követelményt, amely szerint a tagállamoknak gondoskodniuk kell a kifizetések méltányos elosztásáról, mivel ez segít biztosítani, hogy a támogatás ne bizonyos ágazatokra vagy nagy kedvezményezettekre összpontosuljon.

Végül az, ha ehhez csak az Alap nem elkülönített összegéből származó finanszírozás vehető igénybe, veszélyeztetheti a mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás stabilitását és kiszámíthatóságát ezeken a területeken (**18.** bekezdés). Véleményünk szerint úgy tekinthető, hogy az intézményközi megállapodásban javasolt vidékfejlesztési célkitűzés a legkülső régiókra is kiterjed (**07.** bekezdés).

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat alapján.

²¹ A 2024. évi éves jelentés 7.1. ajánlása.

²² Az (EU) 229/2013 rendelet.

²³ A 03/2026. sz. különjelentés 4. háttérmagyarázata.

32 Megjegyezzük, hogy a nemzeti és regionális partnerségi terveket a jövőben tanácsi határozattal, míg a 2023–2027-es KAP stratégiai terveket bizottsági határozattal fogadják el. Ez a további lépés, valamint a Bizottságnál a tervek elkészítése során a tagállamok számára biztosított nagyobb rugalmasság miatt jelentkező, potenciálisan bonyolult helyzet (27–30. bekezdés) azzal a veszéllyel jár, hogy nő a tervek értékeléséhez és elfogadásához szükséges idő. Ezzel szemben pozitív fejleménynek tartjuk, hogy kevés követelmény vonatkozik a tervekben közzeendő háttér-információkra és szigorúbbak a szövegek hosszára vonatkozó korlátok, mivel egyes KAP stratégiai tervek több mint 2000 oldal hosszúak voltak.

A beavatkozások végrehajtásának irányítása

33 Az Alapra vonatkozó javaslat lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megtartsák a 2023–2027-es KAP számára létrehozott irányító szerveket. Nagyrészt ugyanazokat a szerepeket és felelősségi köröket tartja fenn a KAP kifizető ügynökségei számára²⁴. Ezt pozitív lépésnek tartjuk, mivel a kifizető ügynökségek túlnyomó többsége az évek során jelentős tapasztalatra és ismeretekre tett szert tagállamának vagy régiójának mezőgazdasági termelői közösségeivel kapcsolatban. Megjegyezzük azonban, hogy a tagállamoknak létre kellene hozniuk egy „koordináló hatóságot”²⁵, ha a nemzeti és regionális partnerségi tervük minden egyes fejezetéhez különböző irányító hatóságokat jelölnek ki. Ez minden tagállamban további adminisztratív szintet vezetne be, és meghosszabbítaná és megnehezítené a tervezési és beszámolási eljárásokat. Hasonlóképpen, az Alapra vonatkozó javaslat 49. cikkének (5) bekezdésében foglalt követelmény, amely szerint az ellenőrző hatóságnak közjogi szervnek kell lennie, további adminisztratív szintet írhat elő azon tagállamok számára, amelyek továbbra is magánszervezeteket kívánnak igénybe venni a KAP végrehajtásának ellenőrzésére, annak ellenére, hogy ez a nagyobb stabilitás és a tudásfelhalmozás szempontjából potenciális előnyökkel járhat.

²⁴ Az Alapra vonatkozó javaslat 52. cikkének (3) bekezdése.

²⁵ Az Alapra vonatkozó javaslat 49. cikkének (3) bekezdése.

A beavatkozások irányítása és pénzügyi szabályai

- 34** A KAP kedvezményezettjei számára a fő egyszerűsítés a tagállamok azon általános kötelezettsége, hogy költségfüggetlen finanszírozás és egyszerűsített költségelszámolási módszerek felhasználásával kell támogatást nyújtaniuk²⁶. A legtöbb KAP-beavatkozás már költségfüggetlen jogosultságokon (azaz területalapú és állatállomány-alapú kifizetéseken), illetve beruházások esetében egyszerűsített költségelszámolási módszereken alapul. Az egyszerűsített kifizetések alkalmazásának további kiterjesztése további egyszerűsítést eredményezhet a kedvezményezettek és potenciálisan a kifizető ügynökségek számára, de ezek az előnyök nemcsak attól függenek, hogy a tagállamok hogyan döntenek az egyszerűsített támogatási formák végrehajtásáról, hanem attól is, hogy a Bizottság hogyan dönt a mechanizmus felügyeletéről.

A felhasznált források megfelelősége, átláthatósága, elszámoltathatósága és nyomomonkövethetősége

- 35** Az Alapra vonatkozó javaslat értelmében a KAP kifizető ügynökségeinek a továbbiakban nem kell benyújtaniuk a bejelentett kiadások éves elszámolását, illetve biztosítaniuk, hogy a bejelentett kiadásokhoz megfelelő bejelentett outputok kapcsolódjanak²⁷. Ehelyett a koordináló hatóság feladata lesz, hogy tájékoztatást nyújtson „a referencia-időszak (azaz az előző mezőgazdasági pénzügyi év) során elért előrehaladásról”²⁸. Ez a tájékoztatás viszont a kifizető ügynökségek által az elért outputokra (kimenetekre) vagy mérföldkövekre/célokra és a megfelelő kifizetési értékekre vonatkozóan szolgáltatott kifizetési információkon fog alapulni.
- 36** Pozitívnak tartjuk, hogy az Alapra vonatkozó javaslat²⁹ bevezeti annak lehetőségét, hogy a kifizetéseket az elért outputok alapján teljesítsék, mivel ez biztosítani fogja a 2023–2027-es KAP-pal való folytonosságot, például azáltal, hogy lehetővé teszi, hogy a területalapú beavatkozásokhoz kapcsolódó kifizetések a beavatkozás által ténylegesen lefedett hektárok számának feleljenek meg („realizált output”), ahelyett, hogy elérnék a tervben szereplő

²⁶ A költségvetési rendelet (átdolgozás) 125. cikke.

²⁷ Az (EU) 2021/2116 rendelet 37. cikke.

²⁸ Az Alapra vonatkozó javaslat 89. cikke.

²⁹ Az Alapra vonatkozó javaslat 22. cikke (2) bekezdésének c) pontja, a nemzeti és regionális partnerségi terv sablonjáról szóló V. melléklete, valamint a kifizetési kérelemről szóló XI. melléklete.

konkrét hektárszámot („mérőföldkő vagy cél”). Az Alapra vonatkozó javaslatban azonban nem egyértelmű, hogy mely KAP-beavatkozásoknak kell outputalapúnak lenniük, és mely beavatkozásoknak kell mérőföldkövek és célok elérésén alapulniuk. Véleményünk szerint a rendeletnek tisztáznia kellene legalább azt, hogy valamennyi területalapú és állatállomány-alapú beavatkozást, valamint a outputegységeken alapuló beavatkozásokat outputalapúnak kell tekinteni (a KAP-javaslat 5. cikkének a)–g) és o)–r) pontja szerinti beavatkozások). Úgy véljük továbbá, hogy a mérőföldköveken és célokon alapuló kifizetéseket magukban foglaló beavatkozások esetében alkalmazni kellene a jövőbeli teljesítményalapú eszközökre vonatkozó tanulságokat, különösen a finanszírozás egyértelmű összekapcsolását az eredményekkel, valamint a kifizetési feltételek következetes alkalmazását valamennyi tagállamra az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében³⁰.

37 Ami a kifizetések szabályszerűségét illeti, az Alapra vonatkozó javaslat a KAP-beavatkozások kifizető ügynökségeit teszi felelőssé a kedvezményezetteknek a mérőföldkövek és célok teljesítése érdekében teljesített kifizetések kockázatalapú ellenőrzéséért, a műveletek megfelelőségének és szabályszerűségének biztosításáért, az információk rögzítéséért és a vezetői nyilatkozatok aláírásáért. Megjegyezzük, hogy az Alapra vonatkozó javaslat megtartja azokat a rendelkezéseket, amelyek értelmében a kifizető ügynökség „kellő garanciát nyújt arra, hogy a kifizetések jogszerűek és szabályosak legyenek, és elszámolásuk is a szabályoknak megfelelően történjen”³¹. Az Alapra vonatkozó javaslatban azonban tisztázni kell, hogy „kifizetések” alatt a kedvezményezettek, például a mezőgazdasági termelők részére teljesített kifizetések értendők, és azoknak nyomon követhetőeknek kell lenniük a kifizető ügynökségek számviteli rendszereiben.

38 Az uniós elszámolások és a kedvezményezettek közötti nyomonkövethetőség elengedhetetlen egy olyan ellenőrzési nyomvonal biztosításához, amely lehetővé teszi a Számvevőszék számára az alapul szolgáló tranzakciók jogszerűségének és szabályszerűségének ellenőrzését, amit a kifizető ügynökségeknek garantálniuk kell³². A 2023–2027-es KAP teljesítési modellje egyértelmű ellenőrzési nyomvonalat tartott fenn az uniós konszolidált elszámolások számadataitól az egyes KAP-kedvezményezetteknek teljesített kifizetésekig. Ennek az volt az oka, hogy az elszámolásokban szereplő számadatok továbbra is a kifizető ügynökség bejelentett kiadásain alapultak, amelyek az egyes kedvezményezetteknek, például a mezőgazdasági termelőknek és a projektgazdáknak teljesített tényleges kifizetéseket tükrözik.

³⁰ 02/2025. sz. áttekintés, 8. o.

³¹ Az (EU) 2021/2116 rendelet 9. cikke és az Alapra vonatkozó javaslat 52. cikkének (1) bekezdése.

³² Az Alapra vonatkozó javaslat 65. cikkének (2) bekezdése.

- 39** A 2028–2034-es KAP-ban az azonos szintű nyomonkövethetőség fenntartása érdekében javasoljuk, hogy az Alapról szóló rendelet tegye egyértelművé, hogy a outputon alapuló kifizetések esetében elért előrehaladás értékének³³ meg kell felelnie a kedvezményezettek számára az időszak alatt az elért és ellenőrzött outputért teljesített tényleges kifizetéseknek. Ha tervezett egységértékeket³⁴ alkalmaznának a tagállamok részére történő visszatérítések kiszámításához, ez egy további réteget vezetne be a kifizetések és az uniós finanszírozás között, ami – ha nem kellően átlátható vagy nem párosul megfelelő biztosítékokkal – növelheti az eltérések és a későbbi kiigazítások kockázatát a programozási időszak során.
- 40** Megjegyezzük, hogy az Alapra vonatkozó javaslat nagyrészt megtartja a 2023–2027-es KAP-pal bevezetett rendelkezéseket, amelyek értelmében a Bizottság rendszeralapú „egységes ellenőrzési megközelítést” fogad el, amely első alkalommal a 2024-es pénzügyi évben működött teljes mértékben. Ezzel összefüggésben megjegyezzük, hogy bár a Bizottság új ellenőrzési megközelítése csak egy éve működik, a többéves pénzügyi keret KAP-ot lefedő 3. fejezetére vonatkozó becsült hibaarányunk nagyjából összhangban volt az előző évekkel³⁵.

Teljesítménymérési keret

- 41** A 2028–2034-es időszakra javasolt többéves pénzügyi keretben a KAP-beavatkozások teljesítménye továbbra is azon fog alapulni, hogy az egyes beavatkozásokhoz tervezett outputokat rendelnek, és hogy azok előre meghatározott módon kapcsolódnak az egyedi KAP-célkitűzésekre vonatkozó eredménymutatókhoz. Továbbra is érvényben lesz egy olyan mechanizmus, amely nyomon követi a terv végrehajtása terén elért eredményeket, a teljesítménybeli hiányosságok megmagyarázásáért pedig a tagállamok felelősek³⁶. Véleményünk szerint ez hozzájárulna a 2023–2027-es KAP által bevezetett fő teljesítményirányok stabilitásának fenntartásához.

³³ Az Alapra vonatkozó javaslat IX. melléklete.

³⁴ Az Alapra vonatkozó javaslat V. melléklete.

³⁵ 2024. évi éves jelentés, 7.3. ábra.

³⁶ Az Alapra vonatkozó javaslat 49. cikkének (10) bekezdése.

- 42** Ezzel összefüggésben megjegyezzük, hogy a [teljesítménykeretre vonatkozó javaslat](#) meghatározza a tagállamok által alkalmazandó output- és eredménymutatókat, és előírná, hogy a KAP-beavatkozásokhoz rendeljenek beavatkozási területeket azzal a céllal, hogy „megcímkézzék” a tervezett kiadásokat, és beszámoljanak a tényleges kiadásokról, valamint a megvalósult outputokról és eredményekről.

A Számvevőszék ellenőrzési megbízatása

- 43** Az Alapra vonatkozó javaslat, amely a KAP-beavatkozásokra fordított kiadásokkal is foglalkozik, elismeri a Számvevőszéknek a Szerződésekben meghatározott ellenőrzési megbízatását³⁷, és ezt korlátozások nélkül teszi. Azonban csak az uniós elszámolások és az egyes KAP-kedvezményezették számára a KAP-beavatkozások céljából teljesített kifizetések közötti nyomonkövethetőség biztosítása teszi lehetővé a Számvevőszék számára, hogy fenntartsa jelenlegi ellenőrzési megközelítését ([38–39. bekezdés](#)).

³⁷ Az [EUMSZ 287. cikkének \(3\) bekezdése](#).

Egyedi kérdésekkel kapcsolatos észrevételek

Javaslat a KAP végrehajtásáról szóló rendeletre

- 44** A KAP-javaslat az Alapról szóló javaslat 1. cikke (2) bekezdésének c) pontjával összhangban egyedi feltételeket állapít meg a KAP végrehajtására vonatkozóan. Meghatározza a Bizottság irányítási folyamatára (2. cikk), a zöldítési struktúrára (3. és 4. cikk), 11 KAP-beavatkozás végrehajtási feltételeire (6–20. cikk) és az adatkormányzásért felelős hatóság kinevezésére (21. cikk) vonatkozó szabályokat. Egyes KAP-beavatkozásokkal az Alapról és a közös piacszervezésről javaslatok foglalkoznak ([3. ábra](#)).

A KAP-ra vonatkozó nemzeti ajánlások és a KAP irányítása (2. cikk)

- 45** Az Alapról szóló javaslat 22. cikke (2) bekezdése b) pontjának ii. alpontjával együtt a KAP-javaslat 2. cikke megerősítené a Bizottság szerepét abban, hogy a KAP-ra vonatkozó nemzeti ajánlásokat felhasználja azon kihívások azonosítására, amelyekkel a tagállamoknak az uniós prioritások és célkitűzések teljesítése érdekében foglalkozniuk kell. A Bizottság ajánlásai nem voltak kötelező erejűek, és formálisan sem voltak részei a 2023–2027-es KAP stratégiai tervek elfogadási folyamatának, így azokat csak részben követték³⁸. A tagállamok számára biztosított nagyobb rugalmassággal összefüggésben ([12.](#), [15.](#) és [27.](#) bekezdés) megjegyezzük, hogy az ajánlások formális elismerése kiemelt fontosságú eszközzé tenné azokat a Bizottság számára annak biztosításához, hogy a tagállamok tervei koherens módon összpontosítsanak a KAP célkitűzéseire. A KAP-javaslat 2. cikke azonban nem

³⁸ A 20/2024. sz. különjelentés 34. bekezdése.

határozza meg az eszköz alkalmazási körét: a javaslatból hiányoznak az arra vonatkozó, irányítási mechanizmussal kapcsolatos elemek, hogy az ajánlásokat felhasználnák-e a finanszírozás felosztásának befolyásolására és az egyenlő versenyfeltételek biztosítására a KAP végrehajtása során, és ha igen, hogyan.

Felelősségteljes gazdaságvezetés (3. cikk)

- 46** A Bizottság a kötelezettségek teljesítésének koncepciójával („feltételeesség”) kapcsolatos beavatkozások kidolgozásától fokozatosan olyan beavatkozások felé mozdul el, amelyek ösztönzőket biztosítanak a környezetvédelmi és éghajlat-politikai célok eléréséhez hozzájáruló gyakorlatok végrehajtásához. Ez a tendencia már a 2023–2027-es KAP-ra vonatkozóan javasolt egyszerűsítési csomagokban is megkezdődött³⁹.
- 47** A KAP-ra vonatkozó javaslat a feltételeesség fogalmát (*III. melléklet*) a *felelősségteljes gazdaságvezetéssel* váltja fel, amely jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket (JFGK-k) és *védelmi gyakorlatokat* foglal magában, amelyek a jó mezőgazdasági és környezeti állapotot (GAEC) váltják fel. Bár az alapvető JFGK-k és a szociális feltételeesség változatlanok maradnak (a KAP-javaslat I. mellékletének A–B. része), a védelmi gyakorlatok nagyobb rugalmasságot tennének lehetővé a tagállamok számára a követelmények meghatározása és a helyi mezőgazdasági környezethez való hozzáigazítása terén, beleértve az esetleges mentességeket is. A felelősségteljes gazdaságvezetés – a 2023–2027-es KAP szerinti feltételeességhez hasonlóan – ugyanazokra a KAP-beavatkozástípusokra vonatkozna (teljes mértékben finanszírozott jövedelemtámogatási beavatkozások, agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedések (AECA), hátrányos természeti adottságú területek, a kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok, legkülső régiók (POSEI) és kis ékei-tengeri szigetek (SAI)). Bár ez egyszerűsítene a felelősségteljes gazdaságvezetés megvalósítását, korlátozhatja az uniós szinten várható éghajlati és környezetvédelmi előnyöket.
- 48** A KAP-javaslat a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó kilenc célkitűzést és a kapcsolódó szabályokat egy hat célkitűzésből álló rendszerrel váltaná fel, amelyhez a tagállamoknak nemzeti és regionális partnerségi terveikben védelmi gyakorlatokat kell meghatározniuk. Az 1. GAEC-előírás megszűnne, a 8. GAEC-előírás célkitűzései pedig továbbra is csak a tájképi elemekre vonatkoznának (*4. ábra*). Megjegyezzük, hogy míg

³⁹ Javaslat az (EU) 2021/2115 rendeletnek a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó előírások tekintetében történő módosításáról szóló rendeletre (COM(2024) 139);
Javaslat az (EU) 2021/2115 rendeletnek a feltételeességi rendszer tekintetében történő módosításáról (COM(2025) 236);
EP – A KAP egyszerűsítése, 2025 október 1.

bizonyos beavatkozások esetében a JFGK-k továbbra is alapkövetelményeket határoznának meg, a GAEC-előírásokkal ellentétben a védelmi gyakorlatok nem. Véleményünk szerint ez lehetőséget kínál a tagállamoknak arra, hogy olyan gyakorlatokat határozzanak meg, amelyek jobban igazodnak mezőgazdasági termelők igényeihez. A Bizottságnak a nemzeti és regionális partnerségi tervek értékelése során biztosítani kell, hogy a tagállamok megfelelő szintű környezetvédelmi törekvést tartsanak fenn.

4. ábra. | Jó mezőgazdasági és környezeti állapot kontra védelmi gyakorlatok

Forrás: Európai Számvevőszék, a KAP-javaslat alapján.

- 49** A KAP-javaslat 3. cikkének (9) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kompenzálják a mezőgazdasági termelőket a védelmi gyakorlatok betartásáért, mivel azok AECA-ként ismerhetők el. Véleményünk szerint ez pozitív fejlemény, és összhangban van azzal a célkitűzéssel, hogy feltételekhez kötés helyett a bevált gyakorlatokat kell ösztönözni.
- 50** Emellett a tagállamok egyedi mentességeket vagy ideiglenes eltéréseket állapíthatnak meg a védelmi gyakorlatok alól⁴⁰, növelve az alkalmazkodóképességet. Bár a nemzeti és regionális partnerségi tervekben szerepeltetni kell a mentességeket, amelyeket a Bizottság az elfogadási és módosítási folyamat részeként ellenőrizhet, nem rendelkeztek arról, hogy a Bizottság ellenőrizze a védelmi gyakorlatoktól való eltéréseket. A javaslatnak tisztázni kellene, hogy a Bizottság hogyan fogja nyomon követni ezeket az eltéréseket.
- 51** A felelősségteljes gazdaságvezetés ellenőrzési rendszerét az Alapra vonatkozó javaslat 62. cikke tartalmazza. Javasoljuk, hogy ezt foglalják bele a KAP-rendeletbe. A kifizető ügynökségek a továbbiakban nem lennének felelősek a felelősségteljes gazdaságvezetési követelményeknek való megfelelés ellenőrzéséért⁴¹. Ez a környezetvédelmi, éghajlat-politikai, közegészségügyi és állatjólléti követelmények ellenőrzéséért felelős illetékes hatóságok felelősségi körébe tartozna, hasonlóan a 2023–2027-es KAP keretében a szociális feltételelenség ellenőrzéséhez⁴². Az Alapra vonatkozó javaslat megszünteti azt a követelményt, hogy a tagállamoknak egy figyelemfelhívó mechanizmust kell létrehozniuk, és legalább 1%-os helyszíni vagy távellenőrzést kell végezniük. Bár ezek a változtatások nagyobb mérlegelési jogkört biztosítanak a tagállamok számára az ellenőrzési és szankciórendszereik kialakítása során, csökkentenék az uniós szintű felügyelet mértékét, és így fennállna annak a kockázata, hogy a védelmi gyakorlatokat egyenlőtlenül alkalmazzák az Unióban.

⁴⁰ A KAP-javaslat 3. cikkének (7)–(8) bekezdése.

⁴¹ Az Alapra vonatkozó javaslat 62. cikkének (2) bekezdése.

⁴² Az (EU) 2021/2116 rendelet 87–88. cikke.

KAP-beavatkozások

Degresszív területalapú jövedelemtámogatás (6. cikk)

- 52** A Bizottság egy kötelező degresszív területalapú jövedelemtámogatási beavatkozást (DABIS) javasol a mezőgazdasági termelők számára. A 2023–2027-es KAP keretében⁴³ a fokozatos csökkentés és a felső határ alkalmazása önkéntes, és azt 10 tagállam alkalmazza⁴⁴. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a DABIS differenciált kifizetéseket nyújtson az elsősorban mezőgazdasági tevékenységet folytató mezőgazdasági termelők csoportjai vagy földrajzi területek (beleértve a hátrányos természeti adottságokkal vagy sajátos hátrányokkal rendelkező területeket is) szerint. Véleményünk szerint ezekre a mechanizmusokra szükség van ahhoz, hogy a jövedelemtámogatást célzottabban azokhoz a mezőgazdasági termelőkhöz irányítsák, akiknek a legnagyobb szükségük van rá, és ez a mechanizmus kezelne egy olyan kiemelt fontosságú kérdést, amelyre a jelenlegi többéves pénzügyi keretet értékelő összefoglalónkban mutattunk rá⁴⁵.
- 53** A Bizottság becslése szerint a DABIS degresszív jellege viszonylag kevés mezőgazdasági termelőt érintene, mivel 2023-ban a kedvezményezetttek mintegy 4%-a⁴⁶ kapott több mint 20 000 eurót. Ez a mezőgazdasági termelők közül álló kis csoport a közvetlen kifizetések mintegy felét tette ki. Ráadásul a Bizottság becslése szerint a felső határ mezőgazdasági termelőnként 100 000 euróban történő megállapítása csak azokat érintené, akik jelenleg több mint 255 000 euróban részesülnek (2023-ban mintegy 1600 gazdaság). Az **5. ábra** áttekintést nyújt a fokozatos csökkentés és a felső határ megállapításának mechanizmusairól.

⁴³ Az (EU)2021/2115 rendelet 17. cikke.

⁴⁴ A 28 jóváhagyott KAP stratégiai terv összefoglaló áttekintése, DG AGRI, 14. ábra (Ausztria, Belgium, Bulgária, Írország, Lettország, Litvánia, Portugália, Szlovákia, Szlovénia és Spanyolország).

⁴⁵ A Számvevőszék észrevételeinek összefoglalója a Bizottság következő többéves pénzügyi keretre (TPK) irányuló jogalkotási javaslatairól, 2019. február, 15. o.

⁴⁶ Hansen biztos beszéde az AGRIFISH Tanácsban, 2025 november 17.

5. ábra. | A fokozatos csökkentés és a felső határ megállapításának áttekintése

Teljes összeg/mezőgazdasági termelő	Fokozatos csökkentési mechanizmus*
Kevesebb mint 20 000 euró	Nincs fokozatos csökkentés
20 000 és 50 000 euró között	25%-os csökkentés
50 000 és 75 000 euró között	50%-os csökkentés
Több mint 75 000 euró	75%-os csökkentés
A fokozatos csökkentést követően alkalmazott felső határ 100 000 euró	

Példa egy mezőgazdasági termelőre, aki jelenleg évi 255 000 eurót kap		
20 000 euró	Nincs csökkentés	20 000 euró +
50 000 euró	25%-os csökkentés 30 000 euróra vonatkozóan	22 500 euró +
75 000 euró	50%-os csökkentés 25 000 euróra vonatkozóan	12 500 euró +
255 000 euró	75%-os csökkentés 180 000 euróra vonatkozóan	45 000 euró =
A fokozatos csökkentés és a felső határ alkalmazása után kapott összeg		Évente 100 000 euró

* A csökkentést a tartományközöb feletti összegre kell alkalmazni.

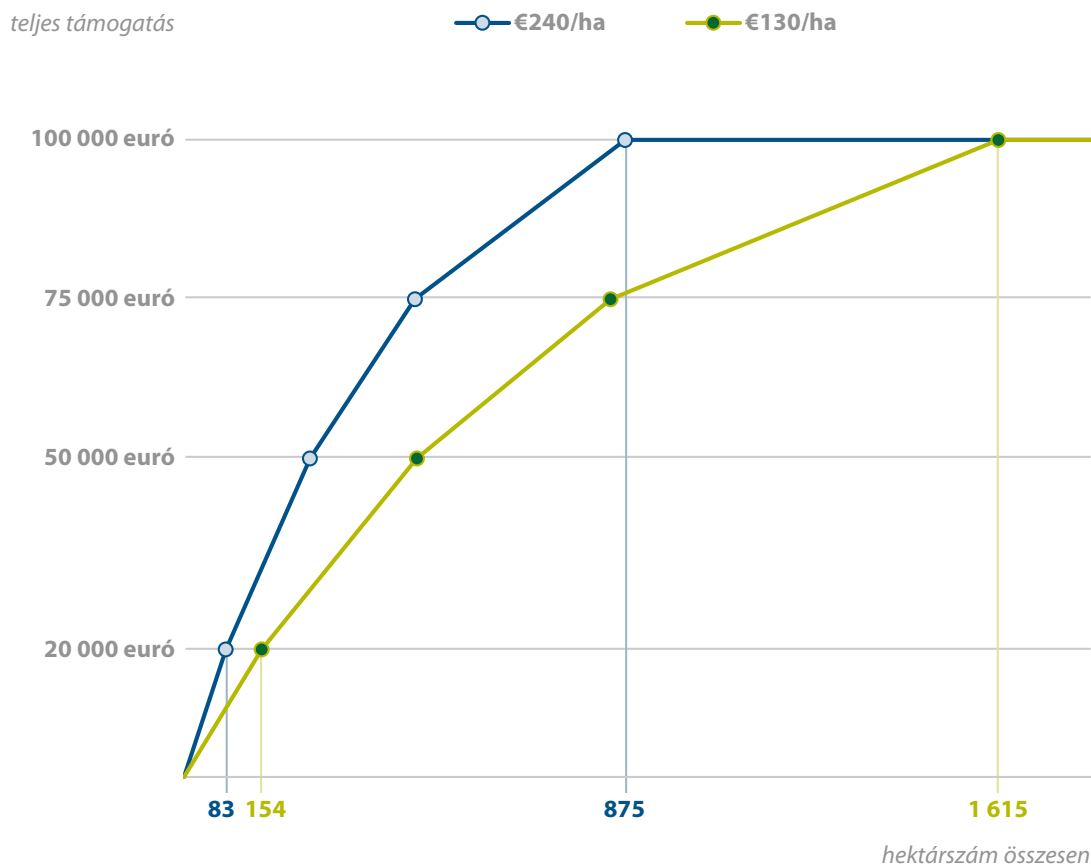
Forrás: Európai Számvevőszék, a KAP-javaslat alapján.

- 54** Tudomásul vesszük, hogy a hektáronkénti átlagos nemzeti kifizetésnek 130 euró és 240 euró között kell lennie⁴⁷. Tekintettel az azzal kapcsolatos bizonytalanságra, hogy a tagállamok hogyan hajtják végre a DABIS-t és hogyan alkalmaznak differenciált kifizetési arányokat, a javaslatoknak a mezőgazdasági termelők különböző kategóriáira gyakorolt várható hatása nem egyértelmű és kiszámíthatatlan.
- 55** Mivel a Bizottság nem elemezte a fentieket, úgy becsüljük, hogy hektáronként 130 euró átlagos kifizetési arány mellett a fokozatos csökkentés a 154 hektárnál nagyobb területű gazdaságokra vonatkozna, a felső határ pedig az 1615 hektárnál nagyobb területű gazdaságokra. Eközben a hektáronkénti 240 euró átlagos kifizetési arány mellett a fokozatos csökkentés a több mint 83 hektárral rendelkező gazdaságokra vonatkozna, a felső határ pedig a 875 hektár felettiekre. A **6. ábra** azt a támogatást szemlélteti, amelyet a mezőgazdasági termelő a mezőgazdasági üzem méretének növekedésével összefüggésben kap.

⁴⁷ Az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (3) bekezdése.

6. ábra. | A fokozatos csökkentés és a felső határ alkalmazásának becsült hatása a mezőgazdasági üzem területe szerint

FOKOZATOS CSÖKKENTÉS ÉS FELSŐ HATÁR ALKALMAZÁSA

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (3) bekezdésében meghatározott átlagos kifizetési arányok alapján.

Mezőgazdasági kistermelők (7. cikk)

- 56** Bár e beavatkozás általános célkitűzései változatlanok maradnak, a Bizottság számos kiigazítást hajt végre annak kialakításában. Az intézkedés kötelezővé válna a tagállamok számára, és a DABIS, a CIS és a mostani ANC helyébe lépne az érintett mezőgazdasági termelők esetében. Pozitívnak tartjuk, hogy e változás figyelembevétele érdekében az éves kifizetés maximális összegét a jelenlegi évi 1250 euró⁴⁸ helyett 3000 euróra emelnék. Ami a DABIS-t illeti, a tagállamok különböző támogatási arányokat biztosíthatnának a

⁴⁸ A KAP egyszerűsítési csomagjának elfogadását követően az (EU) 2025/2649 rendelet a 2023–2027-es KAP keretében 2026-ra már 3000 euróra növelte a mezőgazdasági kistermelőkre vonatkozó összeget.

mezőgazdasági termelők különböző csoportjai és/vagy a földrajzi területek számára a CIS és az ANC lecseréléséből eredő esetleges veszteségek ellensúlyozása érdekében.

Hátrányos természeti adottság és egyéb területspecifikus hátrányok esetében nyújtott támogatás (8. cikk)

- 57** A hátrányos természeti adottságú területekre vonatkozó beavatkozás ugyanazokkal a feltételekkel marad fenn, mint a 2023–2027-es KAP-ban, de kisebb kiigazításokkal. A beavatkozás kötelezővé válna a tagállamok számára, tükrözve azt, hogy azt az összes 2023–2027-es KAP stratégiai tervben bevezették, a tagállamok pedig az általuk meghatározott sajátos korlátokra tekintettel további 2%-nyi területet jelölhetnének ki. A további 2%-ot a tagállam teljes mezőgazdasági hasznosítású területe (UAA) alapján számítják ki, ami nagyobb mérlegelési jogkört biztosítana a tagállamok számára. A javaslat nem egyértelmű azzal kapcsolatban, hogy a tagállamoknak milyen alapon kell kijelölniük ezt a további területet.

A zöldítési struktúrával kapcsolatos beavatkozások (4., 9., 10. és 13. cikk)

- 58** A 4. cikkben a Bizottság hat kiemelt környezetvédelmi és éghajlat-politikai területet határoz meg (az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, talajegészség, biológiai sokféleség, biogazdálkodás és állatjólét), amelyekhez a tagállamoknak három beavatkozástípuson keresztül kell támogatást nyújtaniuk:

- a kötelező követelményekből eredő hátrányok miatt nyújtott támogatás (9. cikk);
- agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedések – AECA (10. cikk); és
- a mezőgazdasági termelők és az erdőtulajdonosok beruházásainak támogatása (13. cikk).

- 59** A 4. cikk új kötelezettséget is meghatároz minden olyan tagállam számára, amely nitráttöbblet miatti vízszennyezéssel érintett területtel rendelkezik, hogy támogatást nyújtson az állattenyésztési rendszerek extenzifikációjához (10. cikk) vagy a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálásához (13. cikk). Javasoljuk, hogy a javaslat határozza meg a nitráttöbblet kiszámításának alapját.

- 60** Bár a 9. cikk szerinti, bizonyos kötelező uniós követelményekből (az élőhelyvédelmi, a madárvédelmi és a vízügyi irányelvből) eredő hátrányokra nyújtott intervenciós támogatás nagyrészt változatlan marad, pozitívnak tartjuk, hogy a Bizottság azt javasolja, hogy a támogatható kedvezményezettnek körét a 2023–2027-es KAP kedvezményezettjei közé tartozó mezőgazdasági termelőkre, erdőtulajdonosokra és társulásaikra korlátozzák, kizárva

az egyéb gazdálkodókat. Úgy véljük, hogy ez a változás javíthatja a KAP-kedvezményezettnek megcélzásának módját.

61 A Bizottság azt javasolja, hogy az éves ökörendszereket és a többéves AECA-beavatkozásokat a 10. cikk (1) bekezdése alapján vonják össze az AECA-val, amely lehet éves vagy többéves. Ez a támogatás a JFGK-kon túlmutató vagy a nemzeti jogszabályoknak megfelelő kötelezettségvállalásokra nyújtható, beleértve a védelmi gyakorlatok körébe tartozó kötelezettségvállalásokat is. Ahelyett, hogy a 2023–2027-es KAP (15–16. bekezdés) keretében célokat határozná meg az ökörendszerekre és az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítandó források arányára vonatkozóan, a Bizottság azt javasolja, hogy a tagállamok tűzzék ki célul, hogy nemzeti és regionális partnerségi terveikben a teljes pénzügyi keretösszegük legalább 43%-át éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekre fordítsák⁴⁹. Megjegyezzük, hogy ezek a változások egyszerűsítést jelentenek a KAP tekintetében, és lehetőséget kínálnak azon problémák kezelésére, amelyekkel kapcsolatban rámutattunk arra, hogy az ökörendszerek bonyolultsága a szabálytalanságok egyik forrása⁵⁰. Megjegyezzük azonban, hogy az AECA-k eredményessége összességében nagymértékben függ attól, hogy a tagállamok hogyan alakítják ki és hajtják végre azokat, valamint attól, hogy célérték hiányában milyen mennyiségű forrást különítenek el számukra.

62 A Bizottság a 10. cikk (1) bekezdésének b) pontjában új típusú AECA-t vezet be a reziliens termelési rendszerekre való átállás érdekében. Ez az új típusú támogatás, amely magában foglalja az ökológiai gazdálkodásra való átállást is, mezőgazdasági termelőnként és programozási időszakonként legfeljebb 200 000 eurót biztosítana⁵¹, feltéve, hogy a tagállam jóváhagyja az „átállási cselekvési tervet”. Véleményünk szerint ez a beavatkozás biztosítaná a finanszírozás kiszámíthatóságát azon mezőgazdasági termelők számára, akik javítani kívánják gazdálkodási gyakorlataik fenntarthatóságát. A javaslatban azonban nem világos, hogy a Bizottság milyen alapon határozta meg a támogatás maximális összegét 200 000 euróban.

63 A Bizottság úgy alakítja át a beruházások támogatását (13. cikk), hogy az a mezőgazdaság, az élelmiszerrendszerek, az erdőgazdálkodás és a vidéki területek rezilienciájára összpontosítson, amelyek részben átfedésben vannak a 4. cikkben meghatározott kiemelt területekkel. Bár a cél a mezőgazdasági termelők és erdőtulajdonosok beruházásaihoz nyújtott támogatás korlátozása, megjegyezzük, hogy ezt csak a cikk címében fogalmazzák

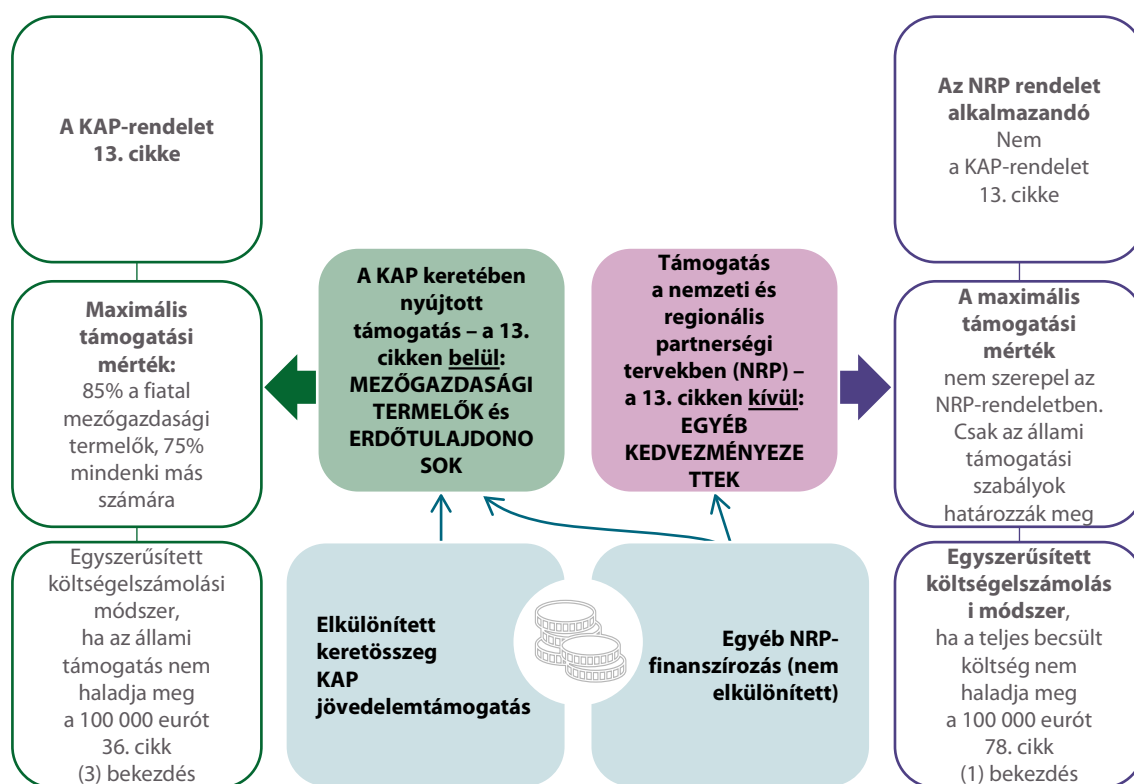
⁴⁹ A költségvetési kiadásokról és a teljesítménymérési keretről szóló javaslat (COM(2025) 545) III. melléklete.

⁵⁰ A 2024. évi éves jelentés 7.18. és 7.22. bekezdése és 7.2. háttérmagyarázata.

⁵¹ Az Alapra vonatkozó javaslat 36. cikkének (2) bekezdése.

meg, annak rendelkezéseiben nem. Az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (4) bekezdése a támogatható költségek legfeljebb 75%-át kitevő támogatást ír elő, a fiatal mezőgazdasági termelők esetében pedig 85%-os megemelt támogatási arányt alkalmaz. A KAP-nak a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe való beemelése azt vonja maga után, hogy a más típusú kedvezményezettek beruházásaira – még akkor is, ha azok a gazdálkodáshoz és az élelmiszerekhez kapcsolódnak – az Alapról szóló javaslat beruházásokra irányadó rendelkezései vonatkoznának (7. ábra). Véleményünk szerint ez lehetővé tenné, hogy a KAP-támogatás eredményesebben célozza meg a mezőgazdasági termelőket és az erdőtulajdonosokat, a rezilienciát fokozó beruházásokra összpontosítva.

7. ábra. | Beruházások a KAP-javaslaton belül és kívül

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (4) bekezdése, 36. cikkének (3) bekezdése és 78. cikkének (1) bekezdése, a KAP-javaslat 13. cikke és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság prezentációja alapján.

- 64** A KAP-javaslat nem kezeli külön kategóriaként az öntözési beruházásokat⁵², mint ahogy azt a 2023–2027-es KAP tette. Következésképpen olyan kockázatot látunk a javaslat kapcsán, hogy az nem hoz létre elegendő környezetvédelmi biztosítékot a vízhasználatra vonatkozóan. Mivel a beruházások támogatása nem függ a felelősségteljes gazdaságvezetéstől⁵³, fontosnak tartjuk, hogy a javaslat tisztázza, hogy ez a beavatkozás hogyan felelne meg a környezetvédelemnek⁵⁴.
- 65** A KAP-javaslat 13. cikkének (6) bekezdése 36 hónapban határozza meg az új követelményeknek való megfeleléshez szükséges beruházások támogatásának időtartamát, ami egyéves növekedést jelent a 2025. évi egyszerűsítési csomag által bevezetett 24 hónaphoz képest⁵⁵. A cikk továbbá új rendelkezést vezet be az olyan beruházások támogatására, amelyek segítik az új fiatal mezőgazdasági termelőket abban, hogy az első 36 hónapban vagy üzleti tervük megvalósításáig megfeleljenek az uniós követelményeknek.

Termeléstől függő jövedelemtámogatás (11. cikk)

- 66** A Bizottság azt javasolja, hogy a termeléstől függő jövedelemtámogatás (CIS) hatályát terjesszék ki, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy az 1308/2013/EU rendelet I. mellékletében felsorolt konkrét ágazatokat és mezőgazdasági termékeket támogassák. A dohány- és borászati termékek továbbra is ki vannak zárva, de az állatonkénti kifizetés most már a méhészeti termékekre is kiterjedhet. A CIS számára biztosított pénzügyi allokáció⁵⁶ a DABIS-hoz, a gyapottámogatáshoz, a mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott támogatáshoz és az AECA-hoz nyújtott uniós hozzájárulás legfeljebb 20%-ára korlátozódna. A 2023–2027-es KAP keretében ez az arány a közvetlen kifizetésekre elkülönített tagállami előirányzatok legfeljebb 13%-a, a gyapottámogatások nélkül. Megjegyezzük, hogy a javaslat nem fejt ki, hogy adott esetben a tagállamoknak miért kell növelniük a termeléstől függő jövedelemtámogatást. Bár a javaslat előírja a tagállamok számára, hogy minimalizálják a beavatkozás lehetséges hatását⁵⁷, ez a tagállamok számára biztosított nagyobb rugalmasság azzal a kockázattal jár, hogy tisztességtelen versenyhez vezet a belső piacon.

⁵² Az (EU) 2021/2115 rendelet 74. cikke.

⁵³ A KAP-javaslat 3. cikkének (2) bekezdése.

⁵⁴ A jelentős károkozás elkerülését célzó elv alkalmazása – a költségvetési kiadások nyomkövetési és teljesítménymérési keretéről szóló javaslat (5) preambulumbekkezdése – COM(2025) 545.

⁵⁵ III. omnibusz csomag, elfogadva az (EU) 2025/2649 rendelettel.

⁵⁶ Az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (5) bekezdése.

⁵⁷ A KAP-javaslat 11. cikkének (3) bekezdése.

A kockázatkezelési eszközökben való részvétel támogatása (12. cikk)

- 67** A KAP-javaslat nagyobb mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára a kockázatkezelési eszközök kialakítása, valamint a mezőgazdasági termelők vagy az ágazatok szintjén nyújtott kompenzáció számítási módszereinek meghatározása tekintetében. A beavatkozás hatálya alá tartozó eszköztípusokat a továbbiakban nem határoznák meg uniós szinten. A KAP-javaslatban⁵⁸ megfogalmazott ambíciószint ellenére a KAP-ra és az Alapra vonatkozó javaslatok nem vezetnek be további intézkedéseket a kockázatkezelési eszközök mezőgazdasági termelők általi alkalmazásának javítása érdekében, kivéve az ágazati beavatkozások hatálya alá tartozó intézkedéseket⁵⁹.

A fiatal mezőgazdasági termelők tevékenységének megkezdése, vidéki induló innovatív vállalkozások és a kisgazdaságok fejlesztése (14. cikk)

- 68** A Bizottság a 2023–2027-es KAP-éihoz hasonló rendelkezéseket tart fenn a fiatal mezőgazdasági termelők és a vidéki vállalkozások tevékenysége elindításának támogatására. A jelenlegi beavatkozás legutóbbi módosítását⁶⁰ illetően megjegyezzük, hogy a tagállamok a mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott kifizetések mellett a kisgazdaságokat is támogathatják (56. bekezdés). Megjegyezzük azonban, hogy a javaslat nem tartalmaz semmilyen utalást arra vonatkozóan, hogy a tagállamoknak hogyan kell meghatározniuk a „kisgazdaságok” méretét.

LEADER (18. cikk)

- 69** A Bizottság azt javasolja, hogy a LEADER-t a területi és helyi együttműködési kezdeményezések mellett egy különálló beavatkozássá tegyék. Az egységes Alap létrehozása egyszerűbb finanszírozási rendszert eredményezhet, mint a LEADER-re korábban alkalmazott, több alapra épülő megközelítés, amelyet bonyolultnak találtunk⁶¹. A KAP-javaslat értelmében a LEADER továbbra is az elkülönített összegén kívüli kötelező beavatkozás a tagállamok számára, amely immár az induló vállalkozásokat és a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálását is támogathatja, például az agroturizmust és a közvetlen értékesítést a mezőgazdasági üzemekben (a 18. cikk (3) bekezdése). A LEADER-t szabályozó főbb rendelkezéseket az Alapra vonatkozó javaslat tartalmazza (4. háttérmagyarázat).

⁵⁸ Indokolás, valamint a (11) preambulumbekkezdés.

⁵⁹ Az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkének (8) bekezdése.

⁶⁰ Az (EU) 2025/2649 rendelet 1. cikkének (16) bekezdése.

⁶¹ A 10/2022. sz. különjelentés 64–75. bekezdése.

4. háttérmagyarázat

A LEADER és az egyéb területi és helyi együttműködési kezdeményezések az Alapra irányuló javaslatban

Az Alapra irányuló javaslat részletesen ismerteti a helyi akciócsoportok által kidolgozott közösségvezérelt helyi fejlesztés végrehajtását, amely szinte változatlan marad, és az [\(EU\) 2021/2115 rendeletben](#) meghatározottakhoz hasonló tevékenységekre terjedne ki. A 2023–2027-es KAP-hoz hasonlóan a LEADER a területi és helyi együttműködési kezdeményezések egyike. Az Alapra vonatkozó javaslat meghatározza a LEADER pénzügyi végrehajtási szabályait (77. cikk), és egyszerűsített költségelszámolási módszerek alkalmazását írja elő [a LEADER végrehajtásának költségeire és előnyeire vonatkozó értékelés](#) elvégzése alapján, a Számvevőszék ajánlásának megfelelően⁶². Megjegyezzük, hogy fontos megtartani a LEADER-re vonatkozó egyedi rendelkezéseket, mivel az egyedi, a többi területi együttműködési kezdeményezéstől eltérő módszertannal rendelkezik.

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat alapján (74–77. cikk).

A tudásmegosztás és az innováció támogatása (19–20. cikk)

- 70** A tudáscserére és az információk terjesztésére vonatkozó beavatkozás nagyrészt változatlan marad. Megjegyezzük, hogy a mezőgazdaság termelékenységét és fenntarthatóságát célzó európai innovációs partnerség (EIP-AGRI) támogatását most a tudásmegosztásra és az innovációra irányuló KAP-beavatkozás keretében javasolják (19. cikk). A KAP-javaslat megerősítené a mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerének szerepét, nagyobb hangsúlyt fektetve a tagállamok felelősségére annak biztosításában, hogy a mezőgazdasági termelők és az erdőtulajdonosok tanácsadókon keresztül hozzáférjenek az innovációhoz, és hogy az új ismeretek időben és eredményesen eljussanak hozzájuk. Pozitív lépésnek tartjuk, hogy a tagállamoknak nemzeti és regionális partnerségi terveikben le kell írniuk, hogy az innováció és a naprakész ismeretek hogyan jutnak el a mezőgazdasági termelőkhez és az erdőtulajdonosokhoz⁶³.

Helyettesítő szolgáltatások (17. cikk)

- 71** A KAP-javaslat új beavatkozástípust vezetne be, amely lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy támogatást nyújtsanak a mezőgazdasági termelőknek a mezőgazdasági helyettesítési szolgáltatásokhoz annak érdekében, hogy betegség, szülés, gyermekgondozás, családi gondozás, képzés és rendes szabadság céljából szabadságot

⁶² Uo., 1. ajánlás.

⁶³ Az Alapra vonatkozó javaslat 22. cikke (2) bekezdésének i) pontja.

tudjanak kivenni. Az uniós támogatás e szolgáltatások létrehozására és a mezőgazdasági termelőt helyettesítő munkavállalók költségeire korlátozódik. Úgy véljük, hogy ez a beavatkozás további lehetőséget kínál a tagállamok számára, hogy intézkedéseket hozzanak a mezőgazdasági munka vonzóbbá tétele érdekében.

Generációs megújulás (15–16. cikk)

72 A fiatal mezőgazdasági termelők számának 2040-ig történő növelése érdekében⁶⁴ a tagállamoknak a nemzeti és regionális partnerségi terveikben egy generációs megújulásra vonatkozó stratégiát kell kidolgozniuk⁶⁵, amelyben feltüntetik a fiatal mezőgazdasági termelőkre vonatkozó KAP-beavatkozásokat (16. cikk: „Kezdőcsomag”). Megjegyezzük, hogy ez a megközelítés lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy koherensebb és következetesebb támogatást nyújtsanak a fiatal mezőgazdasági termelőknek, tekintve, hogy erről a támogatásról korábban azt állapítottuk meg, hogy nincs jól meghatározva és nem megfelelően célzott⁶⁶. Bár az alapra vonatkozó javaslat nem tartalmaz célértéket a generációs megújulásra fordított kiadásokra vonatkozóan, amint az a 2023–2027-es KAP esetében történt⁶⁷, a Bizottságnak a [mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégiája](#) azt ajánlja, hogy a tagállamok az elkülönített kiadásaik legalább 6%-át⁶⁸ a kezdőcsomagra fordítsák. Megjegyezzük, hogy ez több mint kétszeresére növelné a tagállamonkénti jelenlegi allokációt.

Adatkormányzás (21. cikk)

73 A tagállamoknak ki kellene jelölniük egy hatóságot, amely a mezőgazdasági termelők és a KAP más kedvezményezettjei érdekében előmozdítja az adatok interoperabilitását. A hatóság feladata lenne, hogy értékelje az adatok interoperabilitásának állapotát, és nemzeti ütemtervet nyújtson be a KAP-hoz kapcsolódó rendszerek interoperabilitásának elérése és fenntartása érdekében. Úgy véljük, hogy ez az első lépés a Számvevőszék által azonosított adathiányok kezelése felé⁶⁹.

⁶⁴ A mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia (COM(2025) 872).

⁶⁵ Az Alapra vonatkozó javaslat V. mellékletének 1.6. szakasza.

⁶⁶ A 10/2017. sz. különjelentés 87. bekezdése.

⁶⁷ Az (EU) 2021/2115 rendelet 95. cikke és XII. melléklete.

⁶⁸ Az Alapra vonatkozó javaslat XVIII. melléklete.

⁶⁹ A 16/2022. sz. különjelentés 29. bekezdése és 2. ajánlása.

A közös piacszervezésről szóló rendelet módosítására irányuló javaslat

- 74** A Bizottság javaslata (a közös piacszervezésről szóló javaslat) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezéséről szóló 1308/2013/EU rendelet (a [közös piacszervezésről szóló rendelet](#)) módosítására irányul, amely meghatározza az e piacok versenyképesebbé és reziliensebbé tételét szolgáló alapvető szabályokat. A módosítások főként az uniós iskolaprogramra és az ágazati beavatkozásokra vonatkozó végrehajtási szabályoknak a közös piacszervezésről szóló rendeletbe való beépítését, valamint az ellátás szükséghelyzetek és súlyos válságok idején való rendelkezésre állását biztosító szabályok előírását érintik.

Uniós iskolaprogram

- 75** A közös piacszervezésről szóló javaslat az Alapból finanszírozott KAP-beavatkozások keretében bevezeti az uniós iskolaprogramot ([III. melléklet](#)), és kötelezővé teszi annak beemelését a tagállamok nemzeti és regionális partnerségi terveibe⁷⁰. A Bizottság feladata az lenne, hogy a nemzeti és regionális partnerségi tervek részeként hivatalosan jóváhagyja a tagállami programokat, ami jelenleg nem így van.
- 76** Megjegyezzük, hogy az uniós iskolaprogramnak a nemzeti és regionális partnerségi tervekbe való integrálása csökkentené a tagállamok további stratégiák kidolgozásával kapcsolatos terheit. Megjegyezzük továbbá, hogy alacsony szintű forrásfelhasználás esetén ez megkönnyítené a források újrafelhasználását is. Célzott uniós finanszírozás hiányában azonban nehézségekbe ütközhet a tagállamok számára, hogy fenntartsák ugyanazt a finanszírozási szintet ([2. ábra](#)).
- 77** A közös piacszervezésre és az Alapra vonatkozó javaslatok foglalkoznak⁷¹ azokkal az ajánlásokkal is, amelyeket az egyszerűsített költségelszámolási módszereknek a kifizető ügynökségek adminisztratív terheinek csökkentése és a nyomon követés javítása érdekében történő alkalmazására szolgáló rendszer⁷² bizottsági értékelésében foglalmaztak meg. A közös piacszervezésről szóló javaslat kisebb kiigazításokat hajt végre a rendszer

⁷⁰ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 27. cikkének (4) bekezdése.

⁷¹ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 27. cikkének (6) bekezdése és az Alapra vonatkozó javaslat 63. cikke és 78. cikkének (2) bekezdése.

⁷² *Evaluation support study of the EU school scheme*, 2022. október és 2023. március.

tartalmában⁷³, beleértve az Unióból származó termékek elosztásának előnyben részesítését, ami megerősítené a rendszer kapcsolatát a KAP-pal.

Ágazati beavatkozások

- 78** A Bizottság azt javasolja, hogy az egyes ágazatokban végrehajtott beavatkozások támogatására vonatkozó rendelkezéseket építsék be újra a közös piacszervezésről szóló rendeletbe. E célból, valamint a jelenleg ágazatonként meghatározott szabályok egyszerűsítése érdekében⁷⁴ a Bizottság a szabályokat egyetlen, valamennyi felsorolt mezőgazdasági ágazatra alkalmazandó rendelkezéscsomagba foglalja⁷⁵. Véleményünk szerint ez a közös piacszervezés és a nemzeti és regionális partnerségi tervekben szereplő ágazati támogatás végrehajtása egyszerűsítésének tekinthető.
- 79** A közös piacszervezésről szóló javaslat értelmében a Bizottság alapvető szabályokat állapít meg a támogatás hatókörére, a nemzeti és regionális partnerségi tervekben megtervezendő beavatkozástípusokra, a kedvezményezettekre, valamint az operatív programokon és alapokon keresztül történő végrehajtásra vonatkozóan⁷⁶. A közös piacszervezésről szóló módosított rendelet 35. cikke jelentősen csökkentette a Bizottság felhatalmazáson alapuló hatásköreit annak érdekében, hogy nagyobb rugalmasságot biztosítson a tagállamok számára.
- 80** A közös piacszervezésről szóló rendelet hatókörét illetően két jelentős változást állapítunk meg a 2023–2027-es KAP-hoz képest: a borágazatban nyújtott ágazati támogatás néhány tagállam számára már nem lenne kötelező; a fehérjeágazat támogatása pedig kötelezővé válna az ágazatban elismert termelői szervezetekkel vagy termelői szervezetek társulásaival rendelkező tagállamok számára (a módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 30. cikkének (2) bekezdése). Az utóbbi pont tekintetében pozitív fejleménynek tartjuk a fehérjeágazat támogatását, mivel ez hozzájárulhat az Unió állati takarmányozásra szánt importált fehérjenövényektől való függőségének csökkentéséhez.
- 81** A beavatkozástípusokat illetően pozitív lépésnek tartjuk, hogy a közös piacszervezésről szóló javaslat előírja a mezőgazdasági termelők és az erdőtulajdonosok kockázatkezelési eszközeinek és beruházásainak támogatását (a KAP-javaslat 12. és 13. cikke). Megjegyezzük azonban, hogy a közös piacszervezésről szóló javaslat nem fejt ki, hogy miért nem kapna

⁷³ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 28. cikkének (4) és (5) bekezdése.

⁷⁴ Az (EU) 2021/2115 rendelet III. címe III. fejezetének 1–7. szakasza (42–68. cikk).

⁷⁵ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 30. cikke.

⁷⁶ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 30–33. cikke.

többé támogatást a termékminőség vagy a hulladékgazdálkodás javítása, beleértve a (bortól eltérő) melléktermékeket is⁷⁷.

Az ellátás rendelkezésre állása szükséghelyzetek és súlyos válságok idején

- 82** A közös piacszervezésről szóló javaslat a válságkezelés tekintetében nagyobb hangsúlyt fektet a felkészültségi elemre. Ezzel összefüggésben hivatalosan elismernék az élelmezésbiztonsági válságokra való felkészültségre és reagálásra vonatkozó európai mechanizmus ([EFSCM](#)) szakértői csoportját, amelyet 2021-ben⁷⁸, a Covid19-világjárványt követően hoztak létre⁷⁹.
- 83** A közös piacszervezésről szóló javaslat kiegészülne egy olyan fejezettel is, amely az ellátás szükséghelyzetek és súlyos válságok idején való rendelkezésre állásáról szól, és amely integrálja a felkészültséget a KAP-ba. A tagállamoknak nemzeti élelmiszer-biztonsági felkészültségi és reagálási terveket kellene készíteniük az ellátási lánc zavarainak megelőzése érdekében⁸⁰. A mezőgazdaságtermék-készleteket létrehozó és kezelő tagállamoknak a piaci torzulások minimalizálása érdekében alkalmazniuk kell a javaslatban foglalt elveket⁸¹.
- 84** Úgy véljük, hogy ezek a rendelkezések megerősítik az Unió koordinációját és felkészültségét, és figyelembe veszik a [9/2023. sz. különjelentésünkben](#) a jövőbeli válságokra vonatkozóan tett ajánlásokat.

A mezőgazdasági termelőknek nyújtott válságtámogatás (az Alapról szóló javaslat 38. cikke)

- 85** A 2023–2027-es KAP módosításával⁸² összhangban a Bizottság olyan beavatkozás létrehozását javasolja a „természeti katasztrófák, kedvezőtlen éghajlati jelenségek vagy

⁷⁷ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 31. cikkének o) pontja.

⁷⁸ [COM\(2021\) 689](#).

⁷⁹ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 222e. cikke.

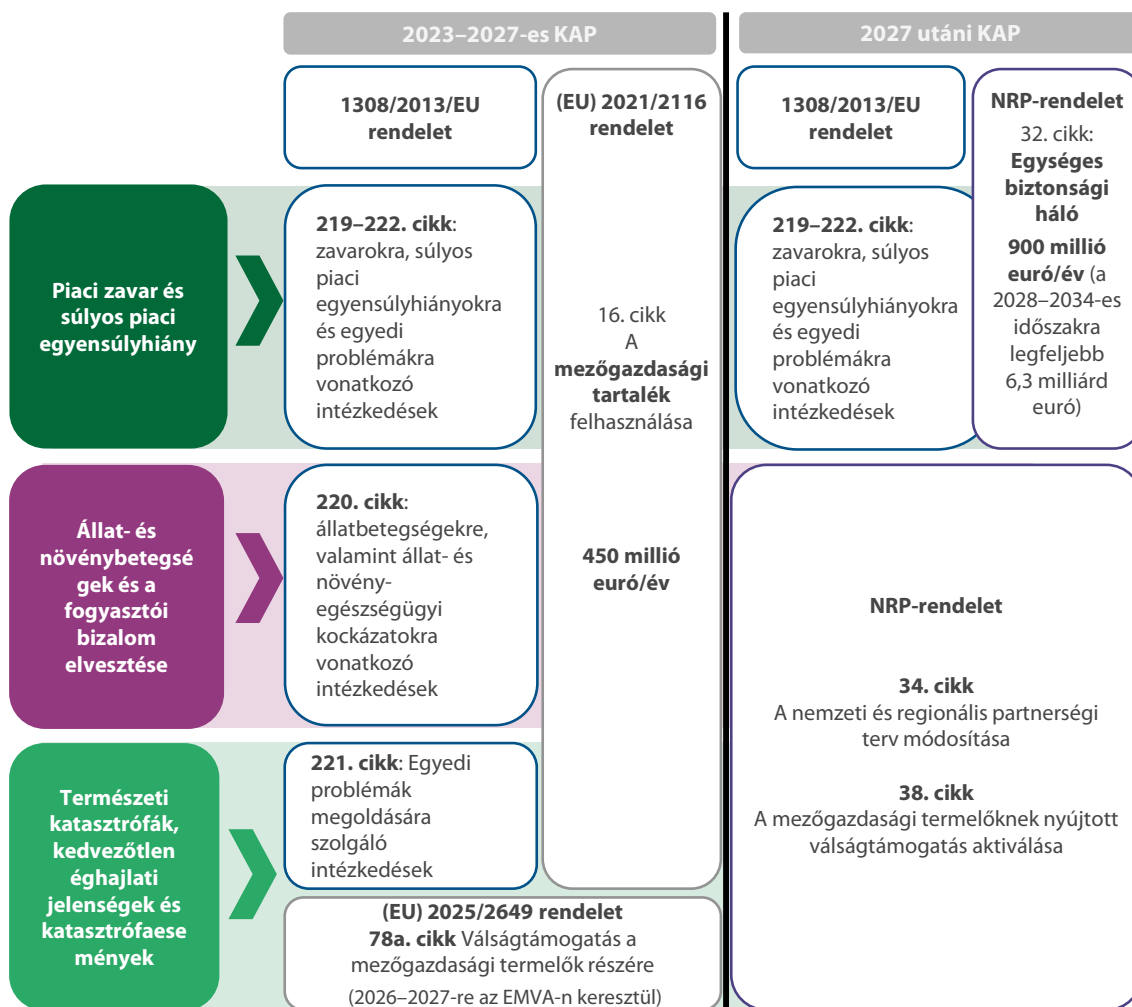
⁸⁰ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 222c. cikke.

⁸¹ A módosított közös piacszervezésről szóló rendelet 222d. cikke.

⁸² [III. omnibusz csomag – COM\(2025\) 236](#), elfogadva az [\(EU\) 2025/2649 rendelettel](#).
Jelentés a közös piacszervezésről szóló rendelet (KPSZ-rendelet) 219–222. cikke alapján elfogadott válságintézkedések alkalmazásáról ([COM\(2024\) 12](#)).

katasztrófaesemények”⁸³ által sújtott mezőgazdasági termelőknek nyújtott válságtámogatás céljából, amely elkülönül a közös piacszervezésről szóló rendeletben foglalt, a piaci zavarok kezelésére irányuló meglévő intézkedésektől⁸⁴ (8. ábra).

8. ábra. | Válságtámogatás a 2021–2027-es KAP alapján és a Bizottság javaslataiban

Forrás: Európai Számvevőszék.

86 A válságtámogatásokat az Alap nem elkülönített összegéből, lépcsőzetes mechanizmus alkalmazásával fedeznék (18. bekezdés és 5. *háttérmagyarázat*), míg a mezőgazdasági piacok zavar idején történő stabilizálásához nyújtott támogatást az egységes biztonsági háló (2. ábra) – korábbi nevén „mezőgazdasági tartalék”⁸⁵ – fedezné.

⁸³ A KAP-javaslat 5. cikke (1) bekezdésének s) pontja és az Alapra vonatkozó javaslat 38. cikke.

⁸⁴ A közös piacszervezésről szóló rendelet 219–222. cikke.

⁸⁵ Az (EU) 2021/2116 rendelet 16. cikke.

- 87** Üdvözljük, hogy konkrét kritériumokat vezettek be a válságtámogatás természeti katasztrófák esetén történő aktiválására⁸⁶. Úgy véljük azonban, hogy a piaci zavarok esetén hozott rendkívüli intézkedések aktiválására és megszüntetésére vonatkozó kritériumokat a közös piacszervezésről szóló javaslatban kellett volna meghatározni, amint azt a Számvevőszék korábban javasolta⁸⁷.

5. háttérmagyarázat

Természeti katasztrófákat, kedvezőtlen éghajlati jelenségeket és katasztrófaeseményeket követő válságkifizetések (az alapról szóló javaslat 38. cikke)

Az alapról szóló javaslat pénzügyi „lépcsőzetes mechanizmust” hoz létre, amelyet a tagállamok felhasználhatnak arra, hogy válságtámogatást nyújtsanak a mezőgazdasági termelőknek (az alapról szóló javaslat 34. cikke).

Pozitív szellemben megjegyezzük, hogy természeti katasztrófák esetén az Uniós Támogatási Eszközon keresztül aktiválandó rendkívüli intézkedések (az Alapról szóló javaslat IV. címe) csak a mezőgazdasági termelőknek nyújtott válságtámogatások megállapítását követően lépnek hatályba (a 34. cikk (9) bekezdése).

Forrás: Európai Számvevőszék, az Alapra vonatkozó javaslat alapján.

⁸⁶ Az Alapra vonatkozó javaslat 34. cikkének (1) bekezdése és 38. cikkének (2) bekezdése.

⁸⁷ A 23/2019. sz. különjelentés 63–72. bekezdése és 3. ajánlása.

A véleményt 2026. február 5-i luxembourgi ülésén fogadta el a Számvevőszék.

a Számvevőszék nevében

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
elnök

Mellékletek

I. melléklet. A véleményben hivatkozott számvevőszéki kiadványok jegyzéke

03/2026. sz. különjelentés: A mezőgazdaság támogatására irányuló egyedi intézkedések az Unió legkülső régióiban: Segítenek a mezőgazdaság versenyképességének fenntartásában, de bizonytalan a hosszú távú fejlődés

03/2025. sz. áttekintés: A 2027. év utáni többéves pénzügyi keret adta lehetőségek

02/2025. sz. áttekintés: Teljesítményorientáltság, elszámoltathatóság és átláthatóság: a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hiányosságaiból levonható tanulságok

20/2024. sz. különjelentés: Közös agrárpolitikai tervek: Környezetbarátabbak, de elmaradnak az Unió éghajlatpolitikai és környezetvédelmi törekvéseitől

2024. évi éves jelentés a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó költségvetés végrehajtásáról, valamint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozóan a kilencedik, tizedik és tizenegyedik Európai Fejlesztési Alapból (EFA) finanszírozott tevékenységekről

09/2023. sz. különjelentés: A mezőgazdasági termékek ellátási láncainak biztosítása a Covid19-világjárvány idején

10/2022. sz. különjelentés: A LEADER és a közösségvezérelt helyi fejlesztés segíti a helyi szerepvállalást, de egyéb előnyökre továbbra sincs elegendő bizonyíték

16/2021. sz. különjelentés: Közös agrárpolitika és éghajlatpolitika: Az uniós éghajlatpolitikai kiadások fele a közös agrárpolitikához kapcsolódik, ám a mezőgazdasági üzemek kibocsátásai mégsem csökkennek

23/2019. sz. különjelentés: A mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilizálása: átfogó eszközkészlet áll rendelkezésre, de orvosolni kell az eszközök alacsony mértékű kihasználtságát és a túlkompenzációt

10/2017. sz. különjelentés: A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott uniós támogatásnak célzottabban kellene elősegítenie a tényleges generációs megújulást

II. melléklet. Javasolt változtatások és észrevételek

1. táblázat | Javasolt változtatások és észrevételek

A javaslat szövege	Javasolt változtatás	Megjegyzések
A KAP-javaslat 3. cikkének (8) bekezdése A tagállamok ideiglenes eltéréseket engedélyezhetnek a védelmi gyakorlatoktól, amennyiben az időjárási körülmények megakadályozzák a mezőgazdasági termelőket és más kedvezményezetteket e gyakorlatok végrehajtásában, vagy ha az említett védelmi gyakorlatok végrehajtása akadályozná a (4) bekezdésben meghatározott célkitűzések teljesítését.	A tagállamok ideiglenes eltéréseket engedélyezhetnek a védelmi gyakorlatoktól, amennyiben az időjárási körülmények megakadályozzák a mezőgazdasági termelőket és más kedvezményezetteket a vonatkozó gyakorlatok végrehajtásában, vagy ha az említett védelmi gyakorlatok végrehajtása akadályozná a (4) bekezdésben meghatározott célkitűzések teljesítését.	A megfogalmazás azt sugallhatja, hogy az ideiglenes eltérések az egyes védelmi gyakorlatok helyett valamennyi védelmi gyakorlatra vonatkoznának.
A KAP-javaslat 5. cikkének (1) bekezdése	A LEADER beemelése a területi és helyi együttműködési kezdeményezésekbe az alábbiak szerint: n) területi és helyi együttműködési kezdeményezések, beleértve a LEADER-t	Ennek a változtatásnak tükröződnie kell az Alapra vonatkozó javaslat 35. cikkében is.
A KAP-javaslat 8. cikkének (2) bekezdése A hátrányos természeti adottságú és egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területekre vonatkozó támogatás olyan területek esetében nyújtható, amelyek: (a) kijelölése az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 32. cikke szerint történt;	[...] b) a tagállamok által meghatározott sajátos hátrányok miatt, az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 32. cikkében meghatározott szabályokkal összhangban újonnan kerültek kijelölésre, és szerepelnek a nemzeti és regionális partnerségi tervben.	A javaslat nem egyértelmű azzal kapcsolatban, hogy a tagállamok milyen alapon jelölhetik ki a további 2%-os területet. Lásd az 57. bekezdésben foglalt észrevételeket.

A javaslat szövege	Javasolt változtatás	Megjegyzések
(b) a tagállamok által meghatározott sajátos hátrányok miatt újonnan kerültek kijelölésre, és szerepelnek a nemzeti és regionális partnerségi tervben.		
A KAP-javaslat 13. cikkének (1) bekezdése	A cikk szövegébe egy olyan rendelkezést kell belefoglalni, amely kimondja, hogy a támogatás csak mezőgazdasági termelőknek és erdőtulajdonosoknak nyújtható, a címben foglaltak szerint.	Lásd a 63. bekezdésben foglalt észrevételeket.
A módosított KPSZ 31. cikke	A beavatkozástípusok listájára fel kell venni a következőket: – a hulladékképződés csökkentése, beleértve a melléktermékeket is, és a hulladékgazdálkodás javítása – a termékminőség javítása és az uniós minőségrendszerek bevezetése	Lásd a 81. bekezdésben foglalt észrevételeket.

III. melléklet. Háttér-információ

Jogszabályi keret

- 01** A Bizottság 2025. július 16-án előterjesztette a [2028–2034-es időszakra szóló többéves pénzügyi keretre \(MFF\)](#) vonatkozó javaslatát. A javaslatot az ágazati jogalkotási javaslatok első csomagja kísérte, amely a következőket tartalmazta:
- az [Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap létrehozásáról](#) szóló javaslat, amely egyéb uniós szakpolitikák mellett szabályokat állapít meg a KAP finanszírozására, irányítására és kezelésére vonatkozóan. A javaslatnak külön címe van (V. cím) a KAP-ban; ezt követően pedig
 - három javaslat¹ a 2027 utáni közös agrárpolitikáról (KAP), amelyek egyedi rendelkezéseket állapítanak meg a KAP-beavatkozások végrehajtására és irányítására vonatkozóan, módosítják a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésére és az egyes ágazatok támogatására vonatkozó szabályokat, beleértve az uniós iskolaprogramot, az állami intervenciót és a magántárolást, és rendelkezéseket tartalmaznak egy különálló fehérjenövény-ágazat létrehozására, valamint az ellátás szükséghelyzetek és válságok idején való rendelkezésre állására vonatkozóan; és
 - a [költségvetési kiadások nyomonkövetési és teljesítménymérési keretének létrehozásáról, valamint az uniós programokra és tevékenységekre vonatkozó egyéb horizontális szabályok megállapításáról](#) szóló javaslat, amely egyetlen nyomonkövetési rendszerbe ágyazza be a KAP teljesítési modelljét.
- 02** A jövőbeli KAP-ot számos jogalkotási javaslat szabályozná, amelyek közül néhány kifejezetten a szakpolitikával foglalkozna, míg mások horizontális jellegűek. Ez vezet a [1. ábra](#) szerinti jogi architektúrához.

¹ COM(2025) 553, 554 és 560.

1. ábra | A KAP architektúrája a 2028–2034-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben

Forrás: Európai Számvevőszék.

03 A 2021–2027-es időszakra vonatkozó KAP-támogatás jelenlegi jogszabályi keretét három fő rendelet szabályozza:

- a KAP stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló [\(EU\) 2021/2115 rendelet](#);
- a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló [\(EU\) 2021/2116 rendelet](#);
- a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló [1308/2013/EU rendelet](#), amelyet a KAP legutóbbi reformja során az [\(EU\) 2021/2117 rendelet](#) módosított.

04 A KAP stratégiai terveken kívüli egyedi intézkedésekre vonatkozóan egyéb rendelkezéseket is lefektettek:

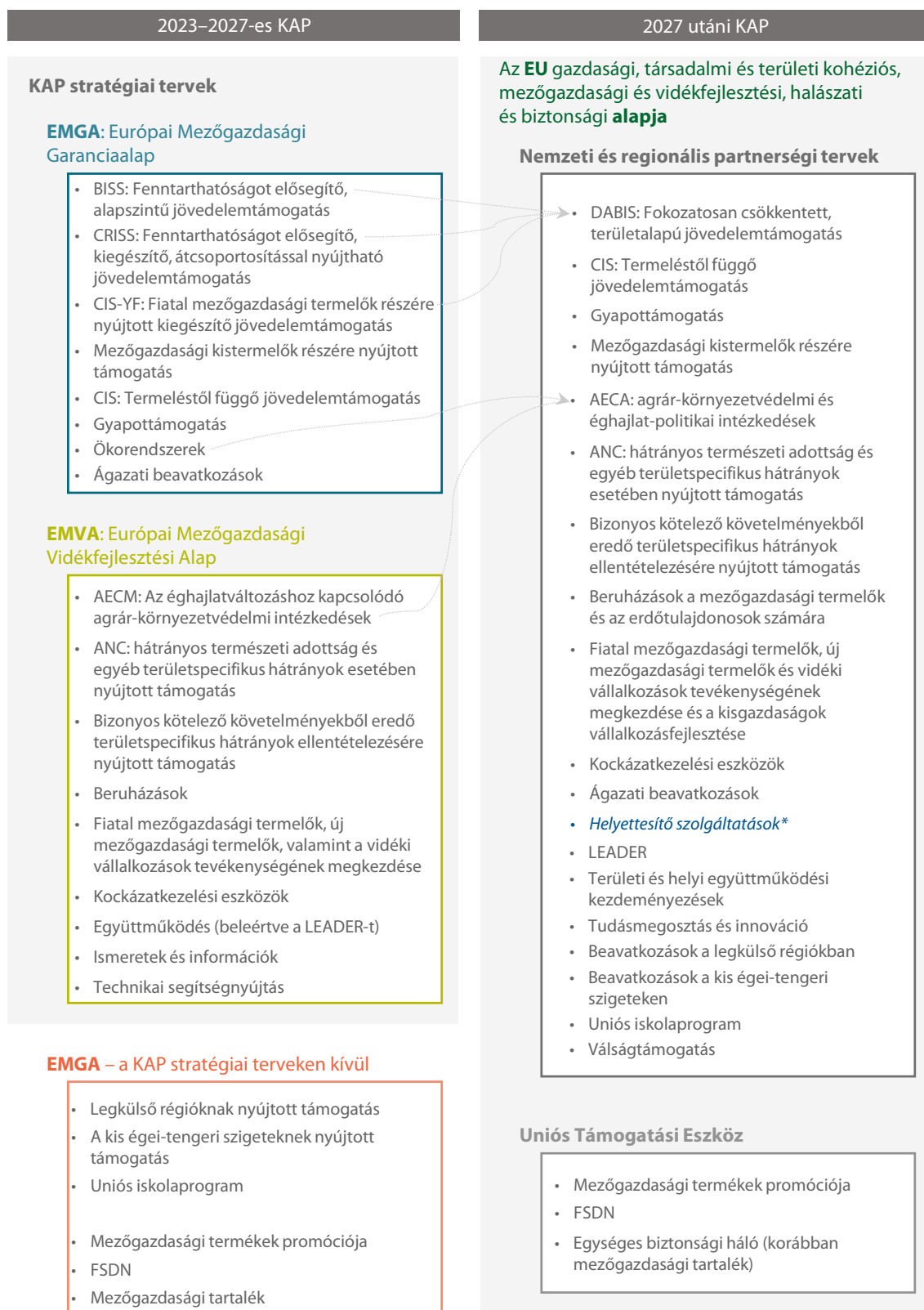
- a [228/2013/EU rendelet](#) az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról (POSEI);
- a [229/2013/EU rendelet](#) az egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról (SAI);
- az [1370/2013/EU tanácsi rendelet](#) (5. cikk és I. melléklet), valamint az uniós iskolaprogram finanszírozásáról és végrehajtásáról szóló [\(EU\) 2017/39](#) és [\(EU\) 2017/40](#) bizottsági rendelet.

05 A javasolt rendeleteket követően valamennyi fent említett rendelet hatályát veszti, kivéve az 1308/2013/EU rendeletet és az 1370/2013/EU rendeletet, amelyek módosulnak.

KAP-beavatkozások

06 A [2. ábra](#) a KAP-beavatkozások főbb változásait mutatja be.

2. ábra | A 2023–2027-es KAP és a 2027 utáni időszakra javasolt KAP összehasonlítása

* Új beavatkozás a 2027 utáni KAP-ban.

Forrás: Európai Számvevőszék.

Feltételeesség

- 07** A 2023–2027-es KAP² keretében a „feltételeesség” a földgazdálkodási gyakorlatok alapvető előírásnak tekintett minimális készlete, amelynek a KAP-támogatás kedvezményezettjeinek meg kell felelniük ahhoz, hogy bizonyos beavatkozások keretében KAP-kifizetésekben részesülhessenek. Magában foglalja a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket (JFGK), a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó előírásokat (GAEC) és a szociális védelemre vonatkozó uniós jogszabályokból eredő szociális feltételeességet. A feltételeesség kilenc KAP-beavatkozásra (BISS, CRISS, CIS-YF, CIS, gyapottámogatás, ökörendszerek, AECM, hátrányos természeti adottságú területek és a kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok – **2. ábra**), valamint a legkülső régiók (POSEI) és a kisebb égei-tengeri szigetek (SAI) területalapú és állatállomány-alapú támogatási rendszereire vonatkozik.

Uniós iskolaprogram

- 08** Az uniós iskolaprogram támogatást nyújt a gyümölcsöknek, zöldségeknek, tejnek és bizonyos tejtermékeknek az iskolások körében történő szétosztásához, az óvodától kezdve a középiskoláig, valamint ahhoz, hogy a szétosztást oktatási intézkedések kísérjék. A program a KAP önálló, az EMGA keretében finanszírozott eszköze, amelynek éves költségvetése mintegy 220 millió euró³. A tagállamok saját forrásaikból, illetve magán- és állami szervezetek is nyújthatnak kiegészítő finanszírozást. A rendszerben való részvétel önkéntes: a részt venni kívánó tagállamoknak hat évre szóló nemzeti stratégiát kell kidolgozniuk. A Bizottság nem hagyja jóvá a nemzeti stratégiákat.

² Az (EU) 2021/2115 rendelet 12–14. cikke és III–IV. melléklete.

³ A Bizottság (EU) 2023/106 végrehajtási határozata.

Rövidítések

Rövidítés	Meghatározás/magyarázat
AECA	Agrár-környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedés
AECM	Az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó agrár-környezetvédelmi intézkedés
ANC	Hátrányos természeti adottságú vagy egyéb specifikus hátrányokkal küzdő terület
BISS	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
CIS	Termeléstől függő jövedelemtámogatás
CIS-YF	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
CRISS	A fenntarthatóságot elősegítő, kiegészítő, átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatás
DABIS	Degresszív területalapú jövedelemtámogatás
EMGA	Európai Mezőgazdasági Garanciaalap
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
FSDN	Mezőgazdasági fenntarthatósági információs hálózat
GAEC	Helyes mezőgazdasági és környezeti állapot
JFGK	Jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények
KAP	Közös agrárpolitika
KPSZ	Közös piacszervezés
LEADER	<i>Liaison entre actions de développement de l'économie rurale</i> (A vidéki gazdaság fejlesztését célzó fellépések közötti kapcsolatok)
MFF	Többéves pénzügyi keret
NRP	Nemzeti és regionális partnerségi (terv)

Glosszárium

Terminus	Meghatározás/magyarázat
(Támogatási) jogosultság	Olyan átruházható jog, amely uniós támogatás igénybevételére jogosítja az aktív mezőgazdasági termelőt, amennyiben jogát a támogatható mezőgazdasági földterületével együtt jelenti be.
A teljesítményről szóló rendelkezések	A költségvetési kiadások nyomon követésére és teljesítménymérésére szolgáló keret, valamint az uniós programokra és tevékenységekre vonatkozó egyéb általános szabályok létrehozásáról szóló rendeletjavaslat.
Az Európai Alapról szóló rendelet	A közös rendelkezésekről szóló rendelet javasolt utódja a 2028–2034-es időszakra, amely közös szabályokat határoz meg az uniós költségvetésből származó nemzeti allokációkat tartalmazó számos uniós alagra, köztük a négy kohéziós politikai alagra vonatkozóan.
Egyszerűsített költségelszámolási módszer	A támogatási összeg meghatározása nem a kedvezményezettnél felmerült tényleges költségek alapján, hanem olyan módszerek révén, mint pl. a standard egységköltségek, átalányfinanszírozás vagy átalányösszeg folyósítása. Célja az adminisztratív terhek csökkentése.
Ellenőrzési nyomvonal	Valamely adatok egy számviteli vagy adminisztratív rendszeren belüli mozgásának nyilvántartása, amely lehetővé teszi az egyes tranzakciók nyomon követését.
Forrásfelhasználás	Annak a – gyakran százalékban kifejezett – mértéke, hogy a tagállamoknak juttatott uniós pénzeszközöket milyen részben fordították támogatható projektekre.
KAP stratégiai terv	Valamely uniós tagállam által a 2020 utáni közös agrárpolitika keretében készített dokumentum, amely meghatározza, hogy a szakpolitika általános célkitűzésein belül hogyan kívánja elérni céljait a tagállam.
Kohéziós politika	Uniós szakpolitika, amelynek célja a régiók és a tagállamok közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése a munkahelyteremtés, az üzleti versenyképesség, a gazdasági növekedés, a fenntartható fejlődés és a határokon átnyúló és régióközi együttműködés előmozdítása révén.
Megosztott irányítás	Az uniós költségvetés végrehajtásának olyan módozata, amikor – a közvetlen irányítással ellentétben – a Bizottság bizonyos végrehajtási feladatokat a tagállamokra bíz, de azokért továbbra is viseli a végső felelősséget.
Operatív program	Az Unió által finanszírozott projektek végrehajtásának meghatározott időszakra szóló kerete, amely tükrözi a Bizottság és az egyes tagállamok közötti partnerségi megállapodásokban meghatározott prioritásokat és célkitűzéseket.
Szabályszerűség	Az, hogy egy tranzakció vagy tevékenység mennyiben felel meg az alkalmazandó szabályoknak és előírásoknak, illetve szerződéses kötelezettségeknek.

Terminus	Meghatározás/magyarázat
Termeléstől függő (jövedelem)támogatás	Mezőgazdasági termelőknek egy adott termék előállításához vagy valamely ágazatban nyújtott uniós kifizetések.
Többéves pénzügyi keret	Az Unió kiadási terve, amely (szakpolitikai célkitűzéseken alapuló) prioritásokat és felső határokat határoz meg, és általában hét évre szól. Ez biztosítja azt a struktúrát, amelyen belül meghatározzák az éves uniós költségvetéseket, az egyes kiadási kategóriák kiadásainak korlátozásával.
Uniós hozzáadott érték	Valamely uniós fellépés által az önálló tagállami fellépéshez képest létrehozott hozzáadott érték.

SZERZŐI JOGOK

© Európai Unió, 2026

Az Európai Számvevőszék dokumentumainak felhasználását a nyíltadat-politikáról és a dokumentumok további felhasználásáról szóló [6–2019. sz. számvevőszéki határozat](#) szabályozza.

Ellenkező rendelkezés (pl. egyedi szerzői jogi nyilatkozatokban foglaltak) hiányában az Európai Unió tulajdonában lévő számvevőszéki tartalmak a [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenc](#) alá tartoznak. Ezért főszabály szerint a további felhasználás a forrás és a változtatások megfelelő feltüntetésével megengedett. A Számvevőszéktől származó tartalmak további felhasználásakor azok eredeti értelme és mondanivalója nem torzulhat. A Számvevőszék nem vonható felelősségre a továbbfelhasználás esetleges következményeiért.

Ha az adott tartalomban azonosítható magánszemélyek is érintettek (például ha egy kép a Számvevőszék munkatársait ábrázolja vagy harmadik fél is szerepel a források között), adott esetben további engedélyt is be kell szerezni.

Amennyiben ez megtörtént, akkor a vonatkozó engedély érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és az abban foglalt, egyértelműen meghatározott felhasználási korlátozások érvényesek.

Az olyan tartalmak felhasználásához vagy reprodukálásához, amelyek nem az Európai Unió tulajdonát képezik, adott esetben közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell engedélyt kérni.

Borító – © butenkow / stock.adobe.com.

7. ábra, a III. melléklet 1. ábrája, valamint 5. háttérmagyarázat: az ikonok kidolgozása a [Flaticon.com](#) forrásainak felhasználásával történt. © Freepik Company S.L. Minden jog fenntartva.

Az iparjogvédelem alatt álló szoftverek és dokumentumok – pl. szabadalmak, márkajelzések, bejegyzett formatervezési minták, logók és nevek – nem tartoznak a Számvevőszék továbbfelhasználási politikájának hatókörébe.

Az Európai Uniónak az europa.eu címtartomány alá tartozó intézményi weboldalai külső oldalakra mutató hivatkozásokat is tartalmaznak. Ezek nem tartoznak a Számvevőszék hatáskörébe, ezért ajánlott elolvasni az ott közzétett adatvédelmi és szerzői jogi rendelkezéseket.

Az Európai Számvevőszék logójának használata

Az Európai Számvevőszék logója kizárólag a Számvevőszék előzetes hozzájárulásával használható fel.

HTML	ISBN 978-92-849-6887-9	ISSN 2812-3042	doi:10.2865/9159795	QJ-01-26-009-HU-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6888-6	ISSN 2812-3042	doi:10.2865/8643943	QJ-01-26-009-HU-N

IDÉZÉS MÓDJA

Európai Számvevőszék: [05/2026. sz. vélemény](#) a közös agrárpolitikához a 2028–2034-es időszakban nyújtott uniós támogatás végrehajtására vonatkozó feltételek megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek az iskolagyümölcs-, iskolazöltség- és iskolatejprogram (a továbbiakban: uniós iskolaprogram), az ágazati beavatkozások, (...) az ellátás szükséghelyzetek és súlyos válságok idején való rendelkezésre állására vonatkozó szabályok és a biztosítékok tekintetében történő módosításáról szóló rendeletre irányuló javaslatokról (COM(2025) 553 és COM(2025) 560), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2026.

Ez a vélemény az EUMSZ 322. cikkének (1) bekezdése alapján készült, amely előírja az Európai Számvevőszékkel való konzultációt azon pénzügyi szabályokra irányuló javaslatok kapcsán, amelyek meghatározzák a költségvetés elkészítésére és végrehajtására vonatkozó eljárást.

E vélemény célja, hogy független szakértői tanácsadással szolgáljon a közös agrárpolitika kialakítását, irányítását, teljesítménymérési keretét és pénzügyi kontrollmechanizmusait illetően. Elő kívánja segíteni a gondos pénzgazdálkodást, az elszámoltathatóságot és az uniós hozzáadott értéket e szakpolitika tekintetében.

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK

12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Tájékoztatás:

eca.europa.eu/en/contact

Website: eca.europa.eu

Közösségi média: @EUauditors

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

Az Európai Unió
Kiadóhivatala